

Razlike u stavovima i mišljenjima građana te učestalosti nasilja žena nad muškarcima

---

Plaftak, Nina

Master's thesis / Diplomski rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University North / Sveučilište Sjever**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:122:297400>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-18**

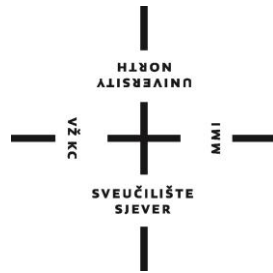

Repository / Repozitorij:

[University North Digital Repository](#)

**SVEUČILIŠTE SJEVER
SVEUČILIŠNI CENTAR VARAŽDIN**

DIPLOMSKI RAD br. 249/SSD/2023

**RAZLIKE U STAVOVIMA I MIŠLJENIMA
GRAĐANA TE UČESTALOSTI NASILJA
ŽENA NAD MUŠKARCIMA**

Nina Plaftak, 0636/336

Varaždin, rujan 2023.

SVEUČILIŠTE SJEVER
SVEUČILIŠNI CENTAR VARAŽDIN
Diplomski sveučilišni studij Sestrinstvo- menadžment
u sestrinstvu

DIPLOMSKI RAD br. 249/SSD/2023

RAZLIKE U STAVOVIMA I MIŠLJENIMA
GRAĐANA TE UČESTALOSTI NASILJA
ŽENA NAD MUŠKARCIMA

Student:
Nina Plaftak, 0636/336

Mentor:
doc. dr. sc. Ivo Dumić-Čule

Varaždin, rujan 2023.

Prijava diplomskog rada

Definiranje teme diplomskog rada i povjerenstva

ODJEL	Odjel za sestrinstvo		
STUDIJ	diplomski sveučilišni studij Sestrinstvo – menadžment u sestrinstvu		
PRISTUPNIK	Nina Plافتak	MATIČNI BROJ	0336007281 (0636/336)
DATUM	23.05.2023.	KOLEGIJ	Organizacija zdravstvenih i socijalnih ustanova
NASLOV RADA	Razlike u stavovima i mišljenjima građana te učestalosti nasilja žena nad muškarcima		
NASLOV RADA NA ENGL. JEZIKU	Differences in the attitudes and opinions of citizens and the frequency of violence by women against men		
MENTOR	Ivo Dumić-Čule	ZVANJE	Docent
ČLANOVI POVJERENSTVA	1. izv.prof.dr.sc. Marijana Neuberger, predsjednica 2. doc.dr.sc. Ivo Dumić-Čule, mentor 3. doc.dr.sc. Sonja Obranić, član 4. izv.prof.dr.sc. Rosaba Ribić, zamjenski član 5. _____		

Zadatak diplomskog rada

BROJ	249/SSD/2023
OPIS	<p>Nasilje se kao društvena pojava tumači na vrlo različite načine, pa tako postoje, njegova različita teorijska shvaćanja i definicije. Nasilje je karakteristika mnogih inteligentnih vrsta i prisutno je svugdje gdje jedno biće dominira nad drugim. Sigmund Freud, otac psihoanalize, smatra da agresivnost ima biološku osnovu, a svoju je teoriju agresivnosti razvio na tezi o destruktivnom nagonu koji posjeduju sva živa bića.</p> <p>Nasilje nad muškarcima je češće psihološke prirode, a to se rjeđe prijavljuje i evidentira. Muškarcima trebaju biti omogućena jednaka prava i sigurnosne kuće koje bi ih zaštitile kada se pronadu u ulozu žrtve.</p> <p>Ovaj rad temelji se na istraživanju provedenom nakon sadržajnog pregleda literature i kratke ankete o nekim čimbenicima nasilja, na uzorku od 200 (100%) ispitane populacije. Dobljeni rezultati upućuju na zaključke o visokom postotku sudionika koji se nisu u svojoj obitelji i društvu susreli sa nasiljem žena nad muškarcima.</p>

ZADATAK ULOŽEN

25.07.2023.

Predgovor

Na početku bih htjela zahvaliti svojem mentoru, doc. dr.sc. Ivi Dumić - Čule, na brojim stručnim savjetima, strpljenju i potpori tijekom izrade ovog diplomskog rada kojim završavam svoje školovanje na Sveučilištu Sjever.

Također zahvaljujem svim profesorima i suradnicima Sveučilišta Sjever koji su mi tijekom studiranja prenijeli svoja znanja i vještine te me poticali na daljnje istraživanje i usavršavanje.

Zahvaljujem svim ljudima koji su sudjelovali u provedenom istraživanju za ovaj diplomski rad.

Hvala svim kolegama i kolegicama iz Županijske bolnice Čakovec te svim kolegama i kolegicama koje sam upoznala za vrijeme studiranja, prijateljima koji su mi bili podrška tijekom studiranja.

Najveće hvala ide mojoj obitelji, bratu, najboljim prijateljima, a posebno mojem suprugu i sinčiću koji su moj najveći oslonac u životu. Hvala Vam što ste uvijek vjerovali u moj uspjeh i bodrili me kad je bilo najteže. Hvala na riječima: „Putuj, samo nebo ti je granica!“ Zahvaljujući Vama ja sam ostvarila još jedan svoj san.

Sažetak

Uvod i cilj: U našoj kulturi se najčešće spominje nasilje nad ženama i rijetko se pomišlja da se nasilje može vršiti i nad muškarcima jer su oni fizički jači spol. Nasilje nad muškarcima je nešto rjeđe, ali se i manje prijavljuje upravo zbog kulture u kojoj živimo, paternalističke obitelji, i u kojoj bi muškarci trebali biti snažni i vođe obitelji, tj. „jači spol“. Muškarci se boje prijaviti nasilje zbog „sramote“ koju naše društvo predstavlja. Nasilje žena nad muškarcima je društveni problem obavijen tajnama, šutnjom, strahovima i predrasudama. Cilj ovog istraživanja bio je ispitati stavove građana o nasilju žena nad muškarcima te ispitati učestalost nasilja žena nad muškarcima.

Metode: Prikazani podatci su prikupljeni putem anonimne ankete koja je izrađena samo u svrhu izrade ovog diplomskog rada te su podatci prikupljeni u razdoblju od ožujka do travnja 2023. godine. Anketa je distribuirana u on line obliku te je bila na dobrovoljnoj bazi. Svaki ispitanik je dao pristanak na sudjelovanje. Anketni upitnik se sastojao od 24 pitanja zatvorenog tipa od čega su prva tri pitanja bila sociodemografski podatci. Ispitanici su bili građani Republike Hrvatske koji imaju dostupnost interneta kako bi ispunili on line anketu. U istraživanju je bilo ukupno 200 ispitanika oba spola.

Rezultati: Stavovi i mišljenja građana o nasilju temelje se na kulturnim, socijalnim i obrazovnim utjecajima. Rezultati našeg istraživanja pokazuju da je psihičko nasilje najzastupljenije čak 83,5%. Ispitanici navode da je nasilje češće danas u odnosu na period prije 20 godina, za čak 53,5% što možemo objasniti da je zapravo problem što se prije 20 godina nedovoljno govorilo o toj vrsti nasilja u odnosu na danas. Rasprava o razlikama u stavovima i mišljenjima opće populacije te učestalosti nasilja žena nad muškarcima naglašava važnost razumijevanja kompleksnih dinamika koje oblikuju te pojave.

Zaključak: Potrebno je provoditi kontinuirana istraživanja i edukacije kako bi se promijenili negativni stereotipi i predrasude koji utječu na percepciju nasilja. Potrebno je aktivno raditi na osvješćivanju o nasilju nad oba spola ključno je za stvaranje društva u kojem su svi građani zaštićeni i zajednički se bori protiv svih oblika nasilja, neovisno o spolu.

Ključne riječi: nasilje, muškarci, žene, nasilnici

Abstract

Introduction and goal: In our culture, violence against women is most often mentioned, and it is rarely thought that violence can also be perpetrated against men because they are the physically stronger sex. Violence against men is somewhat rarer, but it is also less reported precisely because of the culture in which we live, a paternalistic family, and in which men should be strong and family leaders, i.e. the "stronger sex". Men are afraid to report violence because of the "shame" that our society represents. The violence of women against men is a social problem shrouded in secrets, silence, fears and prejudices. The aim of this research was to examine the views of citizens on the violence of women against men and to examine the frequency of violence by women against men.

Methods: The presented data were collected through an anonymous survey that was created only for the purpose of creating this diploma thesis, and the data were collected in the period from March to April 2023. The survey was distributed online and was voluntary. Each respondent gave consent to participate. The questionnaire consisted of 24 closed questions, of which the first three questions were sociodemographic data. Respondents were citizens of the Republic of Croatia who have access to the Internet in order to complete the online survey. There were a total of 200 subjects of both sexes in the research.

Results: Attitudes and opinions of citizens about violence are based on cultural, social and educational influences. The results of our research show that psychological violence is the most prevalent as much as 83.5%. respondents state that violence is more common today compared to 20 years ago, by as much as 53.5%, which we can explain that the problem is actually that 20 years ago, there was not enough talk about this type of violence compared to today. The discussion about the differences in attitudes and opinions of the general population and the frequency of violence by women against men emphasizes the importance of understanding the complex dynamics that shape these phenomena.

Conclusion: It is necessary to conduct continuous research and education in order to change the negative stereotypes and prejudices that affect the perception of violence. It is necessary to actively work on raising awareness about violence against both sexes,

it is essential to create a society in which all citizens are protected and jointly fight against all forms of violence, regardless of gender.

Key words: violence, men, women, bullies

Sadržaj

1.	Uvod.....	1
2.	Vrste nasilja nad muškarcima	4
2.1.	Fizičko nasilje.....	4
2.2.	Psihološko nasilje	6
2.3.	Seksualno nasilje	8
2.4.	Emocionalno nasilje	8
2.5.	Ekonomsko nasilje.....	10
3.	Motivi i razlozi nasilja žena nad muškarcima.....	11
4.	Fizičke i psihološke posljedice nasilja nad muškarcima.....	13
4.1.	Posljedice za djecu	14
5.	Neprijavljivanje nasilja	17
5.1.	Prepreke prijavljivanja nasilja nad muškarcima.....	18
5.2.	Prepreka muškaraca žrtava nasilja koji traže pomoć.....	19
5.3.	Maskulinitet i rodna stigmatizacija	21
6.	Prevenција i intervencije pri nasilju žena nad muškarcima	23
6.1.	Sprečavanje nasilja u obitelji.....	24
6.2.	Razlika između kvalitete i nasilja u bračnim odnosima	26
6.3.	Uloga magistre sestinstva u prevenciji i edukaciji kod nasilja nad muškarcima.....	29
7.	Istraživački dio rada	31
7.1.	Cilj i hipoteze istraživanja	31
7.2.	Metode istraživanja	31
7.2.1.	Postupak istraživanja.....	31
7.2.2.	Ispitanici.....	31
7.3.	Rezultati istraživanja – statistička analiza	32
8.	Rasprava.....	44
9.	Zaključak.....	48
10.	Literatura	49
	Popis tablica.....	53
	Popis Slika	54
	Prilozi	56

1. Uvod

Zlostavljanje i nasilje u partnerskim odnosima predstavljaju ozbiljan društveni problem koji ne poznaje spolne granice. Dok se često istražuje i razmatra zlostavljanje žena od strane muškaraca, važno je istražiti i osvijetliti manje prepoznatu, ali podjednako značajnu temu - zlostavljanje muškaraca od strane žena. Ovaj fenomen, iako možda manje vidljiv u javnom diskursu, ima ozbiljne posljedice po žrtve i zajednicu u cjelini [1]. U ovom radu ćemo istražiti različite aspekte zlostavljanja muškaraca od strane žena, analizirati uzroke, oblike i posljedice nasilja, te razmotriti potrebu za podizanjem svijesti i pružanjem podrške žrtvama.

Prvo, važno je napomenuti da se zlostavljanje muškaraca od strane žena može manifestirati na različite načine, uključujući fizičko, emocionalno, seksualno i ekonomsko nasilje. Ove oblike zlostavljanja karakterizira moćna dinamika koja može biti usmjerena na kontrolu i dominaciju nad partnerom, stvarajući duboke emocionalne i fizičke rane.

Iako se ova tema može suočiti s izazovima i otporom u društvenoj svijesti, važno je osvijestiti javnost o problemu zlostavljanja muškaraca od strane žena i stvoriti prostor za dijalog, istraživanje i promjene. Samo kroz razumijevanje i podršku možemo raditi na stvaranju sigurnijeg i pravednijeg društva za sve njegove članove, bez obzira na spol.

Položaj i moć žena se mijenjao s godinama. Žene su postale obrazovanije, samostalnije i samim time superiornije. Žene su kroz povijest bile shvaćane kao inferiorniji spol pa se teško moglo pretpostaviti da bi one mogle biti u ulozi agresora. U našoj kulturi se najčešće spominje nasilje nad ženama i rijetko se pomišlja da se nasilje može vršiti i nad muškarcima jer su oni fizički jači spol. Nasilje može biti fizičko i psihičko [2]. Fizički se ono očituje napadom ili korištenjem sile, dok se psihološki koriste prijetnje, ponižavanja, zastrašivanja i slično. Nasilje nad muškarcima je nešto rjeđe, ali se i manje prijavljuje upravo zbog kulture u kojoj živimo, paternalističke obitelji, i u kojoj bi muškarci trebali biti snažni i vođe obitelji, tj. „jači spol“. Muškarci se boje prijaviti nasilje zbog „sramote“ koju naše društvo predstavlja. Nasilje žena nad muškarcima je društveni problem obavijen tajnama, šutnjom, strahovima i predrasudama.

Ljutnja kao okidač za zlostavljanje muškaraca od strane žena predstavlja važan aspekt u razumijevanju dinamike nasilja u partnerskim odnosima. Ljutnja sama po sebi nije nužno problematična, već način na koji se izražava i upravlja njome može imati ozbiljne posljedice. Evo nekoliko ključnih aspekata koji pomažu razumjeti kako ljutnja može biti okidač za zlostavljanje muškaraca sa strane žena [3]:

Emocionalna dinamika: Ljutnja može biti emocionalna reakcija na stres, frustraciju ili neslaganje u vezi. Kada se ne izražava na zdrav način, može eskalirati u obliku nasilja ili emocionalnog zlostavljanja. Muškarci mogu postati žrtve ako partnerica ne uspijeva kontrolirati svoju ljutnju i koristi agresivne taktike kako bi se nosila s njom.

Nedostatak komunikacije: Problemi u vezi često potječu iz nedostatka efikasne komunikacije. Kada žena ne može adekvatno izraziti svoje osjećaje i potrebe, može pokušati iskoristiti ljutnju kao sredstvo za privlačenje pažnje ili ostvarivanje kontrole nad situacijom. Ovo može dovesti do verbalnog ili emocionalnog zlostavljanja muškaraca.

Stres i traume: Osobe koje su izložene stresu, traumama ili mentalnim zdravstvenim problemima često teže kontroliraju svoje emocije, uključujući i ljutnju. Žene koje se suočavaju s ovakvim izazovima mogu nehotice zloupotrebljavati svoje partnere muškarce kao izlaz za svoju frustraciju ili bol.

Nasilje u vezi: U nekim slučajevima, žene koje su iste žrtve nasilja u vezi mogu postati agresivne prema svojim partnerima kao odgovor na pretrpljeno nasilje. Ovo se može manifestirati kao "samoobrana" ili kao oblik reakcije na traumu, ali može dovesti do začaranog kruga nasilja u vezi.

Kulturološki i društveni faktori: Društvene norme i očekivanja često igraju ulogu u načinu na koji se izražava ljutnja i konflikti u partnerskim odnosima. U nekim kulturama ili društvima, žene se možda potiču da koriste agresivnost ili manipulaciju kako bi ostvarile kontrolu nad muškarcima.

Važno je naglasiti da ljutnja nije opravdanje za bilo koji oblik zlostavljanja u vezi, bez obzira na spol. Terapeuti, savjetnici i stručnjaci za odnose mogu igrati ključnu ulogu u pomaganju parovima da nauče kako adekvatno izraziti svoje emocije i konflikte bez nasilja. Također je od suštinskog značaja raditi na stvaranju društva

koje obećava ravnopravnost, poštovanje i podršku kako bi se smanjila incidencija zlostavljanja u partnerskim odnosima.

U posljednje vrijeme se bilježi porast nasilja nad muškarcima što dokazuje da muškarci postaju otvoreniji i počinju iskazivati svoje strahove i prijetnje. Nasilje nad muškarcima je češće psihološke prirode, a to se rjeđe prijavljuje i evidentira. Podaci dobiveni u 2016. godini pokazuju da je svaki treći oštećenik muškog spola. Iz 2017. godine ta brojka se povećala na svakog drugog muškarca što govori da su jednako zlostavljani muškarci i žene. Istraživanja su potvrdila da većina zlostavljanih muškaraca boluje od neke bolesti kao što su depresija, stres i psihosomatski poremećaji [2].

U nastavku rada je prikaz slučaja koji se nedavno dogodio na našem području u kojem je smrtno stradao mladić pod nasiljem svoje bivše djevojke. Iz primjera se vidi da je mladić i ranije zlostavljan psihički, a ovo posljednje fizičko nasilje, završilo je smrtnim slučajem. Većina zlostavljanja nad muškarcima je psihološke prirode, ali ima i fizičkog zlostavljanja koje može završiti smrtnim slučajem. Prikazan je i prikaz slučaja za psihološko i emocionalno nasilje u daljnjem radu.

2. Vrste nasilja nad muškarcima

2.1. Fizičko nasilje

Razlikujemo više vrsta nasilja, a najpoznatije su: fizičko, psihološko, seksualno, emocionalno i ekonomsko. Fizičko nasilje uključuje udaranje, štipanje, šamaranje i slično. Muškarci su rjeđe žrtve fizičkog nasilja jer su konstitucijski jači pa je to rjeđi slučaj. Fizička nasilja nad muškarcima češće završavaju smrtnim slučajevima [2].

Sukladno definiciji Svjetske zdravstvene organizacije (SZO), radnje fizičkog nasilja uključuju šamare, udarce, udarce nogom i premlaćivanje. U kontekstu zlostavljanja, muškarci navode da su ih gurali, hvatali, tresli, šamarali, udarali, šutirali, grizli, grebali i/ili prijetili ili ozljeđivali nožem ili drugim predmetom. U jednom istraživanju, zlostavljani muškarac navodi: „Udarala me u predjelu lica, šakama i kao što rekoh, nije slaba“, dok je drugi opisao: “Samo sam je pustio da zarije svoje kandže u mene, nisam čak ni uzvratio. Samo želim vidjeti svoju djecu“ [5]. Neki istraživači izvješćuju da žene mogu pokrenuti fizičke napade kada muškarac nije u stanju uzvratiti, primjerice s leđa, kada muškarac spava ili kada su djeca prisutna [6]. Nažalost, ova su izvješća općenito dekontekstualizirana s obzirom na učestalost, obrazac i utjecaj, što predstavlja izazov za potpuno razumijevanje iskustva fizičkog nasilja muškaraca.

U dostupnoj literaturi je navedeno da iako su partnerice često koristile fizičko nasilje, ono se rijetko percipiralo kao učinkovita taktika za kontroliranje muškarca. Umjesto toga, većina muškaraca opisala je osjećaj kontrole nad fizičkom agresijom svojih partnerica i sposobnost da je zaustave tako što će se “udaljiti, zadržati ih ili uzvratiti” [6]. Muškarci su ponekad fizički obuzdavali svoje partnerice kada su bile nasilne. Stoga, u cjelini, muškarci rijetko tumače fizičko nasilje svojih partnerica kao ozbiljno, zastrašujuće ili kao istinsku prijetnju. Međutim, postoje razlike u iskustvima muškaraca i neki muškarci prijavljuju strah povezan s fizičkim nasiljem. Dok su percepcija opasnosti/ozbiljnosti i povezane nevolje važni, koliko su ta iskustva uobičajena za muškarce i predstavljaju li normu ili ekstrem, slabo se razumije.

Dodajući složenost razumijevanja muških iskustava fizičkog zlostavljanja, drugi su primijetili veću recipročnost ili dvosmjernost fizičkog nasilja među muškarcima koji su u odnosima s muškarcima u usporedbi s muškarcima u odnosima sa ženama [6]. Ovi nalazi naglašavaju da fizičko nasilje može izazvati različite reakcije među muškarcima i naglašavaju važnost ne samo fokusiranja na pojavu fizički nasilnih radnji, već i na ono što ona izazivaju (tj. koliko je uznemirujuća ili izaziva strah od određenog čina, prijetnje ili iskustva tjelesnog nasilja), kao i potreba za bilježenjem spola i roda počinitelja u studijama zlostavljanja među muškarcima.

Slika 1. Prikaz mrljaste opekotine na prednjem dijelu desnog ramena

Izvor: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7658679/>

38-godišnjak je prijavio kako ga je partnerica nakon prvotno verbalne svađe s bivšom partnericom udarila šakom i prijetila mu nožem. Nakon toga ga je poprskala vrućom vodom iz kuhala za vodu (Slika 1). Zatim ju je gurnuo. Obje strane prijavile su da su se paralelno obratile policiji. Muškarac je prijavio dva ranija slučaja obiteljskog nasilja nad njim od strane njegove partnerice.

Slika 2. Prugasta kožna krvarenja na desnom akromionu

Izvor: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7658679/>

35-godišnjak je prijavio da se posvađao sa svojom dugogodišnjom životnom partnericom oko korištenja mobitela. Kad je htio izaći iz stana, svađa je eskalirala. Izbila mu je mobitel iz ruku, udarala ga šakama po leđima i ogrebala (Slika 2). Izvijestio je o nekoliko prethodnih incidenata slične prirode; partnerica se često "izgubila".

2.2. Psihološko nasilje

Sve je više dokaza koji upućuju na to da bi psihičko nasilje mogao biti najčešći oblik zlostavljanja s kojim se susreću muškarci. Jedno kanadsko istraživanje, koristeći podatke iz nacionalnog istraživanja, izvijestilo je da je 10,1% muškaraca izjavilo da su doživjeli barem jednu vrstu psihološkog i/ili ekonomskog zlostavljanja od svoje trenutne partnerice[7]. Psihološko, mentalno i emocionalno nasilje su pojmovi koji se često koriste kao sinonimi za radnje, prijetnje ili taktike prisile namijenjene

ponižavanju, degradiranju ili potkopavanju vlastite vrijednosti ili samopoštovanja, kontroli i/ili izolaciji.

Primjeri psihičkog nasilja uključuju „uvrede, omalovažavanje, stalno ponižavanje, zastrašivanje (npr. uništavanje stvari), prijetnje ozljeđivanjem i prijetnje oduzimanjem djece. Iako još ne postoji temeljito razumijevanje kako muškarci definiraju psihičko nasilje, u nekim studijama muškarci su opisali da su vikali, vrijeđali ih, omalovažavali, ponižavali, da im se dovodi u pitanje njihova seksualnost, da su kontrolirani, nadzirani, izolirani od obitelji i prijatelja, dovodeći u pitanje njihovu kompetenciju kao oca, lažne optužbe za zlostavljanje djece i trajne prijetnje da će im se djeca oduzeti. Na primjer, jedan je muškarac opisao kako se osjeća degradiranim i osobno i kao otac, “ponižava me i kao osobu i kao oca jer ga partnerica kritizira za sve stvari koje bi napravio govoreći mu da je najbeskorisnije smeće koje je ikad vidjela” [2]. Muškarci navode da se osjećaju nadzirano i kontrolirano te da razmišljaju ili pokušavaju samoubojstvo kao odgovor na nasilje [3].

Postoje dokazi koji upućuju na to da psihološke taktike, uključujući uvrede i prijetnje koje žene upućuju muškarcima, mogu biti drugačije od načina na koji muškarci vrijeđaju ili prijetnje ženama; na primjer, muškarci se ne poistovjećuju lako s time da ih se naziva "debelima" ili "ružnima", što je taktika koju žene obično navode. Neki muškarci navode da su ih ismijavali i omalovažavali jer nisu bili dovoljno "muževni", nisu zarađivali dovoljno novca, bili su slabi ili zato što su plakali kad su ih udarili. Omalovažavajući komentari i homofobni jezik taktike su koje muškarci identificiraju kao osobito kontrolirajuće i štetne. Dok se većina muškaraca ne boji fizičkog nasilja od strane partnerice, neka istraživanja pokazuju da se boje degradacije i poniženja, osobito u javnosti [4]. Istraživanje u ovom području još je u povojima i potrebno je daljnje istraživanje muških izvještaja o psihičkom nasilju i raskrižja s rodom.

Pomoć traže muškarci mlađe i srednje životne dobi između 27 i 45 godina, uglavnom visokoobrazovani ili sa srednjom stručnom spremom. Oni nižeg stupnja obrazovanja na dolazak u savjetovališta se odlučuju vrlo rijetko, jednako kao i stariji muškarci koji uglavnom zovu telefonski nakon svađa da svojim suprugama i navode da traže pomoć kako spasiti svoj brak [4].

2.3. Seksualno nasilje

Različite definicije seksualnog nasilja mogu pridonijeti zabuni u razumijevanju stopa prevalencije i iskustava seksualnog nasilja među muškarcima. Kada se seksualno nasilje usko definira kao "silovanje" ili "prisilni seksualni odnos" (što podrazumijeva fizičku silu), manje je vjerojatno da će se heteroseksualni muškarci u odnosima sa ženama identificirati kao žrtve. To može biti posljedica razlika u fizičkoj anatomiji, veličini i snazi jer su neki izvijestili da žene možda nisu fizički sposobne postići ovu razinu seksualne moći u odnosu na muškarce. Iako fizički "prisiljeni" na seksualni odnos ili seksualni čini mogu ostati rodno povezani u heteroseksualnim vezama (tj. postoji veća vjerojatnost da će žene biti žrtve muških partnera), kada se koriste šire definicije seksualnog nasilja, pojavljuju se različite stope prevalencije za muškarce [8]. Na primjer, muškarci su prijavili da su bili prisiljeni ili pod pritiskom svojih partnerica da se uključe u neželjene seksualne radnje i/ili aktivnosti ili nezaštićeni odnos korištenjem prijetnji, manipulacije, pritiska i lažnih obećanja.

Među muškarcima, prisilni seksualni odnos i seksualno nasilje više prevladavaju u odnosima s drugim muškarcima, nego u odnosima sa ženama. Homoseksualni i biseksualni muškarci češće će prijaviti seksualno nasilje nego heteroseksualni muškarci. Nadalje, postoje neki dokazi koji sugeriraju da je seksualno nasilje povezano s HIV-om, kao što je neotkrivanje HIV statusa ili namjerno prenošenje HIV-a, taktika koju koriste muškarci u odnosima s muškarcima [9]. Pojavljujuće razlike među muškarcima u odnosima s drugim muškarcima naglašavaju potrebu za mjerama koje postavljaju pitanja o spolu i rodu partnera, te obuhvaćaju čineve seksualnog nasilja osim onih koji koriste fizičku silu.

2.4. Emocionalno nasilje

Emocionalno nasilje uključuje manipulacije, grižnje savjesti, prijetnje i ostalo. Emocionalno zlostavljanje muškaraca isto je što i emocionalno zlostavljanje žena: uključuje verbalni napad, čine da se osoba osjeća manje vrijednom ili

dostojanstvenom. Emocionalno zlostavljanje muškaraca čini da se osjećaju manje vrijednima. Muškarci žrtve emocionalnog zlostavljanja mogu doživjeti od strane svoje partnerice [9]:

- vikanje i vrištanje,
- prijetnje i izazivanje straha,
- vrijeđanje i omalovažavanje; da nisu vrijedni truda,
- društveno ih se izolira,
- laže im se i uskraćuju informacije,
- tretira ih se kao dijete ili slugu,
- kontrolira svih financija.

Neki vjeruju da su muškarci osjetljiviji na emocionalno zlostavljanje od žena i lakše se brane kod fizičkog zlostavljanja. Muške žrtve emocionalnog zlostavljanja koje se naziva "kukavicama", "impotentnima" ili "promašajima" mogu biti više pogođene ovim primjedbama od njihovih partnerica.

Kontrolirajuća i emocionalno nasilna ponašanja koja potiču žene mogu uključivati [10]:

- lažno optuživanje ili prijetnja da će se optužiti muškarac za napad na njih ili njihovu djecu,
- prijetnje oduzimanjem skrbništva nad djecom,
- prijetnje ubojstvom sebi ili drugima,
- natjerati muškarca da se osjeća kao da je "lud",
- minimiziranje zlostavljanja; okrivljujući žrtvu zlostavljanja,
- igranje umnih igara,
- natjerati muškarca da se osjeća krivim,
- lažno dobivanje zabrane prilaska,
- uskraćivanje naklonosti,
- uhođenje.

Poput žena, mnogi muškarci ostaju u emocionalno nasilnim vezama. To može biti iz mnogo razloga, ali sigurno djelomično zbog danaka koji emocionalno zlostavljanje može uzeti na čovjekovo samopoštovanje. Možda ne vjeruje da je

dovoljno vrijedan da napusti vezu ili može vjerovati da zaslužuje emocionalno zlostavljanje.

Muškarci također mogu ostati u emocionalno nasilnim vezama zbog [11]:

- vrste prijetnji od strane njihove partnerice,
- zaštite djece,
- osjećaja ovisnosti o zlostavljaču.

Nažalost, zbog nedostatka svijesti, programi za muškarce žrtve emocionalnog zlostavljanja gotovo da i ne postoje. Međutim, privatno savjetovanje i opće skupine za zagovaranje borbe protiv nasilja mogu biti od pomoći.

Muškarci žrtve emocionalnog zlostavljanja mogu [12]:

- nazvati „Hrabri telefon“,
- nazvati Centar za krizna stanja Republike Hrvatske,
- obratiti se stručnjaku (psiholog, psihijatar),
- obratiti se centru za socijalnu skrb.

Muškarci žrtve emocionalnog zlostavljanja također bi trebali [13]:

- napustite vezu, ako je moguće,
- reći drugima o zlostavljanju,
- čuvati dokaze o zlostavljanju za moguće pravne postupke,
- ne uzvraćati.

2.5. Ekonomsko nasilje

Ekonomsko nasilje obuhvaća financijske prijetnje, iznuđivanja i sl. Žene često koriste svoje sposobnosti da bi došle do novaca, a neke podliježu čak i ekonomskom nasilju da bi došle do svog cilja. Najčešće odbijaju spolne odnose sa svojim partnerima, a u zamjenu traže novac [2]. Neki muškarci naveli su da im partnerice kontroliraju kućni budžet i oduzimaju kreditne kartice.

3. Motivi i razlozi nasilja žena nad muškarcima

Nasilje žena nad muškarcima kompleksna je i delikatna tema koja zahtijeva pažljivo razmatranje. Iako takvi slučajevi nisu tako česti kao nasilje muškaraca nad ženama, i muškarci mogu biti žrtve nasilja u partnerskim odnosima. Postoje različiti motivi i razlozi koji mogu dovesti do nasilja žena nad muškarcima, a ovo su neki od ključnih faktora koji mogu biti uključeni [12]:

Emocionalna nestabilnost: Neki ženski nasilnici mogu patiti od ozbiljnih emocionalnih problema, uključujući anksioznost, depresiju ili poremećaje ličnosti. Takvi problemi mogu ih činiti sklonijim impulzivnom i destruktivnom ponašanju prema partnerima.

Neprijateljski odnos ili konflikti u vezi: Slično kao u nasilju u muško-ženskim vezama, i u odnosima u kojima žene zlostavljaju muškarce mogu postojati duboki konflikti, neprijateljstvo ili neslaganja. Kada se konflikti eskaliraju, nasilje može postati način da se partner kontrolira ili kažnjava.

Zloupotreba alkohola ili droga: Upotreba alkohola ili droga može povećati agresivno ponašanje kod žena i muškaraca. Osobe koje su pod utjecajem tvari mogu biti manje kontrolirane i sklonije nasilnom ponašanju.

Stres i pritisak: Životni stresori kao što su financijski problemi, gubici u obitelji ili na poslu ili drugi teški događaji mogu dovesti do povećane napetosti u odnosima. Nekim ženama se može činiti da je nasilje način da se izbore sa stresom ili anksioznošću.

Trauma ili prethodno zlostavljanje: Žene koje su bile žrtve nasilja u prošlosti mogu postati nasilne prema svojim partnerima kao posljedica traume ili kao reakcija na vlastitu ranjivost. Ovo se može manifestirati kao mehanizam obrane ili kao način ponovnog uspostavljanja kontrole.

Socijalni i kulturni faktori: U nekim kulturama ili zajednicama, muškarci mogu biti izloženi pritiscima i očekivanjima koja potiču tiho trpljenje nasilja ili stida u vezi sa prijavljivanjem ženskog nasilja. Ovo može otežati muškarcima da izađu iz nasilnih odnosa ili da traže pomoć.

Važno je napomenuti da nasilje u bilo kojem obliku nije opravdano ni prihvatljivo. Svaka osoba zaslužuje siguran i podržavajući odnos, bez obzira na svoj

spol. Ako muškarac doživljava nasilje od strane partnerice, važno je tražiti pomoć i podršku od strane stručnjaka, organizacija koje se bave nasiljem u obitelji ili prijatelja i obitelji. Također, podizanje svijesti o ovom problemu može doprinijeti stvaranju društva u kojem svi članovi zajednice imaju jednaku zaštitu od nasilja u partnerskim odnosima.

4. Fizičke i psihološke posljedice nasilja nad muškarcima

Nasilje nad muškarcima, bilo fizički ili psihološki, može imati ozbiljne i dugotrajne posljedice. Ovdje su neke od fizičkih i psiholoških posljedica koje muškarci mogu iskusiti kao žrtve nasilja [13,14]:

Fizičke posljedice:

Ozljede i traume: Muškarci izloženi fizičkom nasilju mogu trpjeti različite ozljede, uključujući modrice, ogrebotine, prijelome kostiju i unutarnje ozljede. Ozljede su vidljive i bolne posljedice fizičkog nasilja.

Trajne invalidnosti: Nekontrolirano fizičko nasilje može dovesti do trajnih invaliditeta. Ozljede glave, kralježnice ili drugih vitalnih organa mogu ostaviti teške i dugoročne fizičke posljedice.

Zarazne bolesti: Ako je nasilje praćeno fizičkim kontaktom, postoji rizik od prenošenja zaraznih bolesti. To je posebno zabrinjavajuće u slučajevima seksualnog nasilja.

Emocionalne posljedice: Fizičko nasilje može uzrokovati duboko ukorijenjene emocionalne posljedice, uključujući posttraumatski stresni poremećaj (PTSP), depresiju, anksioznost i druge mentalne zdravstvene probleme.

Psihološke posljedice:

Nisko samopoštovanje: Muškarci koji su žrtve nasilja često doživljavaju smanjenje samopouzdanja i vlastite vrijednosti. Osjećaju se bespomoćno i stidljivo, često kriveći sebe za nasilje.

Poremećaji spavanja: Trauma izazvana nasiljem može dovesti do problema sa spavanjem, uključujući noćne more, nesanicu i povremeno probuđeni stres.

Osjećaji tuge i bespomoćnosti: Vršitelji nasilja često manipuliraju emocionalnim stanjem žrtve, često koristeći verbalno nasilje kako bi izazvali osjećaj tuge i bespomoćnosti.

Teškoće u međuljudskim odnosima: Trauma od nasilja može otežati izgradnju i održavanje zdravih međuljudskih odnosa. Žrtve se mogu povući iz društvenih interakcija ili postati suviše zaštitnički nastrojeni prema sebi [12].

Suicidalne misli i ponašanje: Nasilje može dovesti do ozbiljnih emocionalnih kriza, uključujući samoubilačke misli i ponašanje. To zahtijeva hitnu intervenciju i podršku.

Muškarci koji su žrtve nasilja trebaju podršku i pomoć. To može uključiti traženje medicinske pomoći za fizičke ozljede, savjetovanje za emocionalne posljedice i, ako je potrebno, zaštitu od nasilja. Osvještavanje problema nasilja nad muškarcima i pružanje resursa i podrške za njih ključni su koraci u borbi protiv ove ozbiljne društvene pojave.

4.1. Posljedice za djecu

Mnoga djeca izložena nasilju u kući također su žrtve fizičkog zlostavljanja. Djeca koja su svjedoci obiteljskog nasilja ili su i sama žrtve zlostavljanja u ozbiljnoj su opasnosti od dugotrajnih fizičkih i mentalnih zdravstvenih problema. Djeca koja su svjedoci nasilja između roditelja također mogu biti izložena većem riziku od nasilja u svojim budućim vezama. Ako ste roditelj koji doživljava zlostavljanje, može biti teško znati kako zaštititi svoje dijete [15].

Djeca u domovima u kojima je jedan roditelj zlostavljan mogu osjećati strah i tjeskobu. Mogu uvijek biti na oprezu, pitajući se kada će se dogoditi sljedeći nasilni događaj. Zbog toga mogu reagirati na različite načine, ovisno o njihovoj dobi:

Djeca u predškolskoj dobi: Mala djeca koja su svjedoci nasilja od strane intimnog partnera mogu početi raditi stvari koje su radila kad su bila mlađa, poput mokrenja u krevet, sisanja palca, pojačanog plača i cviljenja. Također mogu razviti poteškoće s spavanjem; pokazivati znakove užasa, poput mucanja ili skrivanja; i pokazuju znakove teške separacijske tjeskobe.

Djeca školske dobi: Djeca ove dobi mogu se osjećati krivima zbog zlostavljanja i kriviti sebe za to. Obiteljsko nasilje i zlostavljanje šteti dječjem samopouzdanju. Možda ne sudjeluju u školskim aktivnostima ili ne dobivaju dobre

ocjene, imaju manje prijatelja od drugih i češće upadaju u nevolje. Također mogu imati jake glavobolje i bolove u truhu.

Adolescenti: Adolescenti koji su svjedoci zlostavljanja mogu se ponašati na negativne načine, poput svađe s članovima obitelji ili izostajanja iz škole. Također se mogu uključiti u rizična ponašanja, poput nezaštićenog spolnog odnosa i konzumiranja alkohola ili droga. Mogu imati nisko samopoštovanje i teško sklapati prijateljstva. Mogu započeti tučnjave ili maltretirati druge i vjerojatnije je da će imati problema sa zakonom. Ova vrsta ponašanja je češća kod dječaka adolescenata koji su u djetinjstvu zlostavljani nego kod djevojčica. Vjerojatnije je da će djevojčice biti povučene i iskusiti depresiju nego dječaci [15].

Više od 15 milijuna djece u Sjedinjenim Državama živi u domovima u kojima se barem jednom dogodilo obiteljsko nasilje. Ta su djeca izložena većem riziku od ponavljanja ciklusa kao odrasle osobe ulazeći u nasilne odnose ili postajući sami zlostavljači. Na primjer, dječak koji vidi zlostavljanje svoje majke ima 10 puta veću vjerojatnost da će zlostavljati svoju partnericu kao odrasla osoba [12]. Djevojčica koja odrasta u domu u kojem otac zlostavlja njezinu majku ima više od šest puta veću vjerojatnost da će biti seksualno zlostavljana od djevojčice koja odrasta u domu bez zlostavljanja.

Djeca koja su svjedoci ili su žrtve emocionalnog, fizičkog ili seksualnog zlostavljanja izložena su većem riziku od zdravstvenih problema u odrasloj dobi. To može uključivati stanja mentalnog zdravlja poput depresije i tjeskobe. Oni također mogu uključivati dijabetes, pretilost, bolesti srca, loše samopoštovanje i druge probleme.

Svako dijete drugačije reagira na zlostavljanje i traumu. Neka su djeca otpornija, a neka osjetljivija. Koliko će se dijete uspješno oporaviti od zlostavljanja ili traume ovisi o nekoliko stvari, uključujući dobar sustav podrške ili dobri odnosi s odraslim osobama od povjerenja, visoko samopoštovanje i zdrava prijateljstva [10].

Iako djeca vjerojatno nikad neće zaboraviti što su vidjela ili doživjela tijekom zlostavljanja, mogu naučiti zdrave načine kako se nositi sa svojim emocijama i sjećanjima dok sazrijevaju. Što prije dijete dobije pomoć, veće su mu šanse da postane psihički i fizički zdrava odrasla osoba.

Kako pomoći djeci da se oporave nakon što su svjedočili ili doživjeli obiteljsko nasilje [16]:

Pomažući im da se osjećaju sigurno: Djeca koja svjedoče ili dožive obiteljsko nasilje moraju se osjećati sigurno.

Razgovarati s njima o njihovim strahovima: Dati im do znanja da to nije njihova krivnja. Saznati više o tome kako slušati i razgovarati s djetetom o nasilju u obitelji.

Razgovarati s njima o zdravim odnosima: Pomoći im da nauče iz iskustva zlostavljanja govoreći o tome što jesu zdravi odnosi, a što nisu. To će im pomoći da znaju što je zdravo kada započiju vlastite romantične veze.

Razgovarati s njima o granicama: Dati djetetu do znanja da ga nitko nema pravo dodirivati ili stvarati neugodan osjećaj, uključujući članove obitelji, učitelje, trenere ili druge autoritete. Također, objasniti djetetu da nema pravo dirati tuđe tijelo, a ako mu netko kaže da prestane, treba to učiniti odmah.

Pomagati im u pronalaženju pouzdanog sustava podrške: Osim roditelja, to može biti školski savjetnik, terapeut ili druga odrasla osoba od povjerenja koja može pružiti stalnu podršku. Važno je znati da su školski savjetnici dužni prijaviti obiteljsko nasilje ili zlostavljanje ako sumnjaju na to.

Dobivanje stručne pomoći: Kognitivno-bihevioralna terapija (KBT) vrsta je terapije razgovorom ili savjetovanja koja može najbolje funkcionirati za djecu koja su doživjela nasilje ili zlostavljanje. KBT je posebno korisna za djecu koja imaju tjeskobu ili druge mentalne probleme kao posljedicu traume. Tijekom KBT-a, terapeut će raditi s djetetom kako bi pretvorio negativne misli u pozitivnije. Terapeut također može pomoći djetetu da nauči zdrave načine nošenja sa stresom.

5. Neprijavljivanje nasilja

Rasprostranjeno neprijavljivanje nasilja od strane muškaraca prema ženama predstavlja ozbiljan izazov u suzbijanju problema nasilja u partnerskim odnosima. Postoji nekoliko ključnih razloga i faktora koji doprinose ovom problemu, a ovdje ćemo razmotriti pet aspekata koji se odnose na neprijavljivanje nasilja muškaraca od strane žena [17]:

1. Stigma i sramota:

Jedan od najvećih faktora koji sprječava muškarce da prijave nasilja od strane žena jeste stigma i osjećaj sramote koji prate takvo iskustvo. Muškarci se često osjećaju ranjivim i neugodnim zbog toga što su žrtve nasilja, što ih može spriječiti da traže pomoć i podršku. Društveni stereotipi koji očekuju od muškaraca da budu jaki i dominantni mogu dodatno pojačati osjećaj sramote.

2. Strah od nepovjerenja i nepovjerenja:

Muškarci se mogu bojati da im se neće vjerovati ili da neće dobiti adekvatnu podršku ako prijave nasilja. Ovaj strah može biti utemeljen na prethodnim iskustvima ili percepciji društva da nasilje nad muškarcima nije ozbiljan problem.

3. Nedostatak obrazovanja o nasilju nad muškarcima:

U mnogim društvima javna svijest o nasilju nad muškarcima je ograničena. Nedostatak obrazovanja i resursa usmjerenih na ovu temu znači da muškarci često nisu svjesni da su žrtve nasilja ili ne znaju gdje tražiti pomoć.

4. Strah od odmazde:

Muškarci mogu strahovati od odmazde ili eskalacije nasilja ako prijave svoje partnerice. Ovaj strah može biti utemeljen na iskustvima ili na strahu od gubitka pristupa djeci ili drugim resursima.

5. Nedostatak prilagođenih usluga i podrške:

Nedostatak specijaliziranih usluga i resursa za muške žrtve nasilja može značiti da im je teško pronaći adekvatnu pomoć. Nedostatak prilagođenih centara za podršku ili telefonskih linija za krizne situacije za muškarce može ih ostvariti bez potrebne pomoći i podrške.

Da bi se rješavao problem neprijavljivanja nasilja muškaraca od strane žena, potrebno je raditi na promociji vijesti o ovom problemu, edukaciji o nasilju nad muškarcima i osiguravanju pristupa specijaliziranim resursima i uslugama. Također je ključno stvaranje sigurnih i podržavajućih okruženja u kojima se muškarci ohrabruju da prijave nasilje i traže pomoć bez straha od stigmatizacije ili odmazde.

5.1. Prepreke prijavljivanja nasilja nad muškarcima

Eksterne prepreke koje mogu otežati ili spriječiti muškarce da prijave zlostavljanje od strane žena često su povezane s društvenim, pravnim i institucionalnim faktorima. Društveni stereotipi i predrasude imaju značajnu ulogu u otežavanju prijavljivanja zlostavljanja. Često se percipira da su muškarci snažniji i manje ranjivi od žena, što može dovesti do nepovjerenja ili nerazumijevanja kada muškarci postanu žrtve zlostavljanja [18]. Bojazan od stigmatizacije kao "slabijeg muškarca" može ih spriječiti da prijave nasilje.

U mnogim zemljama, zakoni o nasilju u partnerskim odnosima su često formulirani tako da se fokusiraju na žrtve ženskog zlostavljanja. Nedostatak pravne zaštite i resursa za muške žrtve može otežati prijavljivanje. Također, neki muškarci mogu osjećati da pravosudni sistem nije pravedan prema njima.

Nedostatak obrazovanja o nasilju nad muškarcima i nedostatak resursa usmjerenih na ovu problematiku može otežati prepoznavanje i razumjevanje zlostavljanja od strane muškaraca. Muškarci možda nisu svjesni da su žrtve nasilja ili da imaju pravo na pomoć. Nedostatak sustava podrške i resursa za muške žrtve nasilja može spriječiti prijavljivanje [19]. Nedostatak prikladnih centara za podršku, telefonskih linija za krizne situacije ili sigurnih skloništa za muškarce može ih ostaviti bez potrebne pomoći i podrške.

Muškarci koji su žrtve zlostavljanja često strahuju da će prijavljivanje nasilja dovesti do gubitka pristupa svojoj djeci. Ovaj strah od gubitka skrbništva može ih obeshrabriti da prijave nasilje, čak i ako znaju da su u toksičnom odnosu. Muškarci koji su žrtve nasilja često se suočavaju s nedostatkom podrške iz svoje socijalne mreže.

Nedostatak razumjevanja i empatije od strane prijatelja, obitelji ili zajednice može otežati proces prijavljivanja.

Da bi se prevladale ove eksterne prepreke, potrebno je raditi na promociji svijesti o problemu nasilja nad muškarcima, reformirati pravni okvir kako bi se osigurala pravna zaštita za muške žrtve i osigurati pristup specijaliziranoj skrbi i podršci. Također je ključno stvarati inkluzivno društvo koje ne stigmatizira muške žrtve i koje ih ohrabruje da prijave nasilje i traže pomoć.

5.2. Prepreka muškaraca žrtava nasilja koji traže pomoć

Velik dio onoga što smo povijesno razumjeli o iskustvima intimnog partnerskog nasilja (IPV) proizašlo je iz istraživanja koja su istraživala počiniteljstvo muškaraca i viktimizaciju žena. Istraživanje i aktivizam 1970-ih doveli su koncept IPV-a u mainstream diskurs. Prije ovoga IPV je bio uglavnom zanemaren u onome što je nazvano "dobom poricanja"; doista, privatnost u domu bila je uzvišena i nedvojbeno kontrolirana namjerna sljepoća. Ponašanja koja bi se u bilo kojim drugim okolnostima mogla kazneno optužiti ostala su "neviđena", neprijavljena i neosporena. Pionirsko feminističko istraživanje 1970-ih dovelo je do razvoja rodnih modela IPV-a [20]. Ovi su modeli konstruirali IPV kao pitanje muškog nasilja nad ženama, potaknuto patrijarhalnim imperativom kontrole i dominacije u narativu o moći koja privilegira muškarce, a podcjenjuje žene.

Predložena su i alternativna objašnjenja za IPV, na primjer, teorije obiteljskog nasilja i opće agresije. Ova objašnjenja pretpostavljaju da se počinjenje IPV-a može bolje razumjeti ako je "problem" konstruiran na razini odnosa/pojedinca, a ne na strukturi. Istraživanja koja slijede ovu perspektivu istaknula su složenost IPV-a, ukazujući da se muško nasilje može bolje objasniti složenim nizom čimbenika uključujući nepovoljna iskustva iz djetinjstva i traumu. Ova linija istraživanja također je potvrdila da muškarci mogu biti žrtve, a žene počinitelji IPV-a [21]. Trenutna istraživanja temelje se na nedavnom istraživanju o viktimizaciji muškaraca putem IPV-a od strane ženskih partnera kako bi se informiralo o tome kako stigma utječe na ponašanje takvih žrtava u traženju pomoći [21].

Rana istraživanja koja su istraživala viktimizaciju muškaraca i počiniteljstvo žena često su konstruirala nasilje žena unutar narativa samoobrane. Tvrdilo se da je počiniteljstvo žena zaštitno jer se koristi instrumentalno za zaštitu sebe ili djeteta. Rani radovi su također sugerirali da nasilje i zlostavljanje koje su pretrpjeli muškarci žrtve zlostavljanja koje su počinile žene nije usporedivo s onim koje su doživjele ženske žrtve. Naknadna istraživanja pokazala su da, iako to može vrijediti u nekim okolnostima, to ne objašnjava svo nasilje koje žene čine nad svojim muškim partnerima [22].

Suvremeni izvještaji usvojili su terminologiju za ocrtavanje vrsta IPV-a koji se promatraju unutar odnosa, npr. recipročni i nerecipročni; simetrične i asimetrične, dvosmjerne i jednosmjerne. Pojmovi recipročan, dvosmjernan i simetričan općenito se odnose na odnose u kojima IPV čine oba partnera; dok se izrazi nerecipročno, jednosmjerno i asimetrično koriste kada samo jedan partner (muškarac ili žena) čini nasilje u njihovoj vezi [23]. Razvojem terminologije konsolidiraju se spoznaje da i muškarci i žene u istospolnim i suprotnospolnim vezama mogu biti žrtve, počinitelji ili oboje.

Nije iznenađujuće, s obzirom na nedavna relevantna istraživanja u smislu prepoznavanja viktimizacije muškaraca, i dalje postoji mali broj istraživanja koja ispituju kako muške žrtve IPV-a reagiraju i traže podršku za svoju viktimizaciju. Počinje se pojavljivati literatura koja istražuje iskustva muškaraca koje su žrtve partnerice. Na primjer radovi u Sjedinjenim Američkim Državama, Kanadi i Europi pokazuju da iskustva viktimizacije muškaraca mogu uključivati fizičke i psihičke oblike zlostavljanja. Utvrđeno je da fizički napadi koje su prijavile muške žrtve uključuju ozbiljne fizičke napade njihovih partnerica, uključujući: udaranje, ubadanje predmetom, udaranje nogama, ugrize i gušenje [22]. Ovi napadi dovode u pitanje percepciju da je nasilje žena nad muškim partnerima trivijalno i beznačajno. Iskustva viktimizacije IPV-a prijavljena u ovim studijama nisu bila trivijalna niti beznačajna, s muškarcima koji su prijavili značajne probleme sa svojim fizičkim i mentalnim zdravljem kao rezultat zlostavljanja koje su doživjeli, uključujući posttraumatski stresni poremećaj (PTSP), anksioznost i depresija i suicidalnost.

Unatoč dokazima da IPV može imati snažne i trajne učinke na žrtve, tvrdi se da se status "žrtve" ne primjenjuje jednako na muškarce i žene. Jedno od ponuđenih

objašnjenja za to odnosi se na prožimanje narativa o maskulinitetu. Ovaj narativ promiče uvjerenje da bi muškarci trebali biti moćni i sposobni zaštititi se, te da bi trebali biti u stanju riješiti vlastite probleme i obraniti sebe i druge od zlostavljanja. Doista, iako oznaka žrtve ima važne implikacije na pristup podršci, ona također može konstruirati pojedince kao slabe, pasivne i zarobljene. U kontekstu narativa o muškosti, izvedena sinonimija između žrtve i slabosti može biti još izraženija za muške žrtve. Studije su dosljedno pokazivale da se muškarci više okrivljuju za njihovu viktimizaciju nego žene [24]. Traženje pomoći stoga može izazvati interna i eksterna uvjerenja o muškosti, prema kojima bi muškarci trebali biti jake, neovisne i samodostatne osobe.

Ovi unutarnji i vanjski čimbenici mogu pomoći u objašnjenju zašto muškarci koje su žrtve njihovih partnerica oklijevaju potražiti pomoć. Dosadašnja istraživanja pokazala su da muškarci ne traže pomoć iz različitih razloga, uključujući strah od gubitka djece, sram i neugodu, strah da ih se ne shvaća ozbiljno, zaštitnički ili viteški stav prema partneru, strah od uhićenja i poricanje statusa žrtve. Ovi nalazi podupiru argument da stereotip i stigma mogu imati važnu ulogu u razumijevanju odgovora muškaraca na počinjenje IPV-a od strane njihovih partnerica. Stigma je opisana kao istovremena pojava etiketiranja i stereotipa koja dovodi do gubitka statusa i diskriminacije, većina definicija stigme uključuje dvije glavne komponente, prepoznavanje različitosti i povezano obezvređivanje [24]. Štoviše, tvrdi se da stigma postoji unutar društvenih interakcija, ona je funkcija interakcije za razliku od značajke koja postoji unutar pojedinca. Ovo je vrlo relevantno jer znači da ono što je stigmatizirajuće u jednom društvenom kontekstu ne mora biti u drugom.

5.3. Maskulinitet i rodna stigmatizacija

Iskustvima intimnog partnerskog nasilja bez obzira na spol žrtve pripisan je status "stigmatiziranog identiteta" zbog skrivenih i vidljivih komponenti koje podrazumijeva. Koncept stigmatiziranog identiteta može poslužiti kao snažan inhibitor traženja pomoći. Literatura navodi složenost stigmatiziranog identiteta, tvrdeći da stigma može biti vidljiva ili skrivena. Vidljiva stigma može biti fizička razlika ili invaliditet koji drugi mogu vidjeti, pri čemu skrivena stigma ukazuje na značajku ili

karakteristiku koja nije izravno vidljiva drugima, na primjer, problem mentalnog zdravlja, ovisnost ili viktimizacija. Oni koji doživljavaju vidljivu stigmatu nemaju drugog izbora nego upravljati svojim identitetom, dok oni čija je stigma skrivena mogu aktivno raditi na tome da je drže izvan pogleda. Unatoč trudu koji je uložen u rješavanje skrivene stigme, uvijek postoji mogućnost da se ona otkrije. Ovaj strah, naziva se trajnim strahom od diskreditacije, životom sa spoznajom da se stigma može otkriti u bilo kojem trenutku i da to može utjecati na način na koji ih drugi vide i reaguju na njih [25]. Diskreditacija u ovom kontekstu znači da je njihov prijašnji identitet doveden u pitanje i obezvrijeđen uvođenjem ovih novih informacija. Taj strah od diskreditacije ili obezvrijeđena može biti posebno relevantan za narative traženja pomoći IPV-a gdje otkrivanje viktimizacije istovremeno otkriva stigmatu i može, ako se njime loše upravlja, dovesti do toga da se žrtva osjeća obezvrijeđenom. Strah od diskreditacije kao rezultat njihovog statusa žrtve i povezanih društvenih i psiholoških posljedica donekle su zanemareni u dosadašnjim istraživanjima IPV-a, ali mogu biti važan čimbenik u objašnjenju zašto muškarci žrtve nasilja koje su počinile žene oklijevaju potražiti pomoć.

Izrađen je model stigmatizacije IPV-a, opisujući tri komponente, kulturnu stigmatu, internalizaciju stigme, u odnosu na način na koji žrtve počinju vjerovati u negativne kulturne stereotipe koji se pripisuju žrtvama IPV-a i anticipiranu stigmatu. Očekivana stigma koja se odnosi na očekivanje kako će drugi tretirati žrtve IPV-a [26]. Model je primijenjen kako bi se pomoglo u razumijevanju iskustava ženskih žrtava. Dok još nisu dovoljno istraženi u literaturi o viktimizaciji muškaraca, nalazi pokazuju da bi se ovaj model mogao biti od pomoći.

Doista, u smislu kulturne stigme i internalizacije kulturnih uvjerenja i normi, narativ o muškosti može vjerojatno zakomplicirati problem za muškarce dodatno smanjujući vjerojatnost traženja pomoći.

6. Prevencija i intervencije pri nasilju žena nad muškarcima

U Republici Hrvatskoj postoji jedna sigurna kuća koja prima i zlostavljene muškarce, a nalazi se u Zagrebu Dom „Duga-Zagreb“ [17]. Postoje brojni programi za pomoć zlostavljanim ženama, ali ne postoje za muškarce. Prevencija nasilja muškaraca od strane žena važna je kako bi se stvorila sigurnija i jednaka društvena sredina. Iako su muškarci u manjini kao žrtve partnerskog nasilja u odnosu na žene, važno je prepoznati ovu problematiku i raditi na njenoj prevenciji. Navedeno je nekoliko ključnih strategija i koraka u prevenciji nasilja muškaraca od strane žena [27].

:

Edukacija i osvještavanje:

Osvještavanje društva o nasilju nad muškarcima i promocija ravnopravnih odnosa između spolova ključni su koraci u prevenciji. Kampanje, radionice i javne kampanje mogu podizati svijest o ovom problemu i promovirati zdrave i jednakopravne partnerske odnose.

Rana intervencija:

Identifikacija znakova nasilja i rana intervencija igraju ključnu ulogu u prevenciji. To uključuje obuku profesionalaca u zdravstvu, obrazovanju i socijalnim službama kako bi prepoznali znakove nasilja i pravilno reagirali.

Pravna zaštita i zakonodavstvo:

Zakoni koji štite žrtve nasilja moraju biti rodno neutralni kako bi pružili zaštitu muškim žrtvama. Pružanje jednake pravne zaštite i pristupa pravdi za sve žrtve, bez obzira na spol, ključno je za prevenciju nasilja.

Prilagođene usluge za muške žrtve:

Stvaranje resursa i podrške specifično prilagođenih muškim žrtvama je od bitnoga značaja. To uključuje otvaranje skloništa, telefonskih linija za krizne situacije i centara za podršku koji su dostupni muškim žrtvama.

Rodno senzitivno obrazovanje:

Obrazovanje o rodnoj ravnopravnosti i zdravim partnerskim odnosima treba uvesti u škole i društvene programe. Mladi trebaju biti obrazovani o važnosti poštovanja i jednakosti u partnerskim odnosima.

Rad na promjeni društvenih normi:

Promocija zdravih i jednakopravnih partnerskih odnosa i osuda nasilja treba biti integralni dio društvenih normi. Mediji, javne ličnosti i lideri zajednice igraju ključnu ulogu u oblikovanju ovih normi.

Prevenција nasilja kod zloupotrebe alkohola i droge:

Zloupotreba alkohola i droga često može doprijeti nasilju u partnerskim odnosima. Prevenција zloupotrebe ovih supstanci može pomoći u smanjenju nasilja.

Rad sa nasilnicima:

Rad s nasilnicima također je važan dio prevencije. Programi za nasilnike mogu pomoći u identifikaciji i promjeni njihovih nasilnih obrazaca ponašanja.

Prevenција nasilja muškaraca od strane žena zahtjeva sveobuhvatni pristup koji uključuje obrazovanje, zakonodavstvo, podršku i promociju rodne ravnopravnosti. Ključno je raditi na stvaranju društva u kojem nasilje nije tolerirano i u kojem se svaka žrtva, bez obzira na pol, osjeća sigurno i podržano [23].

6.1. Sprečavanje nasilja u obitelji

Pregled međunarodne literature o riziku od nasilja u obitelji pokazuje da, iako je najveći u vezama i zajednicama gdje je uporaba nasilja u mnogim situacijama normirana, posebice kada se svjedoči u djetinjstvu, ono je uvelike proizvod rodne nejednakosti i manjeg statusa žena. u usporedbi s muškarcima u društvu. Osim siromaštva, nekoliko društvenih i demografskih obilježja definira rizične skupine. Siromaštvo povećava ranjivost povećanjem sukoba u odnosima, smanjenjem ekonomske i obrazovne moći žena i smanjenjem sposobnosti muškaraca da žive na način koji smatraju uspješnim. Nasilje se često koristi za rješavanje krize muškog identiteta [28]. Nasilje u obitelji često je povezano s alkoholizmom. Istraživanja pokazuju da različiti čimbenici imaju aditivni učinak.

Iako intervencije koje mijenjaju prevalenciju bilo kojeg od ovih čimbenika rizika mogu promijeniti prevalenciju obiteljskog nasilja, nekoliko programa koji primarno nastoje smanjiti, na primjer, siromaštvo ili konzumaciju alkohola procjenjuju utjecaj na prevalenciju obiteljskog nasilja. Značajna iznimka bio je projekt Grameen banke u Bangladešu, gdje je etnografska procjena pokazala da su žene koje su sudjelovale u mikrokreditnom programu u određenoj mjeri zaštićene od obiteljskog nasilja time što su imale veću javnu društvenu ulogu [27].

Dokazi sugeriraju da se obiteljsko nasilje može spriječiti u populacijama u zemljama u razvoju koje nisu posebno identificirane kao pogođene kroz programe tipa životnih vještina koji se bave rodnim pitanjima i uključuju vještine odnosa. Pregled kvalitativnih procjena i iskustava s korištenjem Stepping Stonesa, paketa obuke za promicanje seksualnog i reproduktivnog zdravlja u različitim zajednicama u Africi i Aziji, otkrio je da je smanjenje sukoba i nasilja u seksualnim odnosima veliki utjecaj u svim proučavanim zajednicama [28].

Većina intervencija o nasilju u obitelji usmjerena je na žene i muškarce koji su identificirani kao zlostavljani ili zlostavljači. Evaluacija inicijativa jako je nedostajala. Jedini pregled programa za prevenciju nasilja u obitelji našao je 34 evaluirana projekta, od kojih je dvije trećine u kaznenopravnom sustavu. U mnogim zemljama intervencije su usredotočene na pravni lijek i sekundarnu prevenciju putem zaštitnih naloga, skloništa, savjetodavnih službi, specijaliziranih policijskih jedinica i sudova te zakona o obveznom uhićenju. Iako ih mnoge žene smatraju korisnima, dokazi o njihovoj učinkovitosti u sprječavanju obiteljskog nasilja su ograničeni [29]. Programi liječenja za zlostavljače na sličan način postoje u mnogim zemljama, ali, osim ako nisu obvezni, muče ih vrlo visoke stope napuštanja. Opet su dokazi o njihovoj učinkovitosti slabi.

U mnogim dijelovima svijeta programi obuke o nasilju u obitelji za osoblje u službi usmjereni su na obuku osoblja da postavljaju izravna pitanja o zlostavljanju, procjenjuju sigurnost, daju jednostavnu poruku podrške kao što je ona da nijedna žena ne zaslužuje biti zlostavljana i daju informacije o zakonskim pravima i kamo potražiti daljnju podršku ili savjetovanje. Međutim, još uvijek su ograničeni dokazi da te aktivnosti koriste ženama. Istraživanje je otežano činjenicom da mnogi programi nisu uspjeli postići željenu promjenu u kliničkoj praksi, iako je vjerojatnije da će se to dogoditi ako su programi podržani drugim promjenama u radnom okruženju kao što

su protokoli za upite, poster i koji podsjećaju osoblje ili upute u bilješkama predmeta. Ostali ključni problemi s obukom bili su prekratki programi (često jedan do tri sata), zanemaruju se osobna iskustva osoba s obiteljskim nasiljem koja mogu utjecati na njihov pristup problemu, ne uspijevaju pružiti odgovarajuće razumijevanje ovog složenog ponašanja problem, a ne uspijevaju ga postaviti u širi rodni kontekst [28]. Potreban je napredak u djelotvornosti napora da se u kliničku praksu uvedu rutinska ispitivanja prije nego što je moguća procjena velikih razmjera.

Nažalost, nedostatak dokaza o učinkovitosti intervencija može predstavljati prepreku djelovanju. Međutim, pitanje što je učinkovitost u ovom kontekstu nije riješeno i prerano je sugerirati da je nedostatak dokaza jednak neučinkovitosti. Ispitivanje o nasilju u obitelji treba se smatrati načinom "otkrivanja i preoblikovanja skrivene stigme" i da je ispitivanje samo po sebi korisno, čak i ako iz njega odmah ne slijedi nikakva radnja.

Utjecaj nasilja u obitelji na zdravlje dobro je utvrđen i razlozi za davanje prioriteta prevenciji, uključujući rješavanje problema u kliničkoj praksi, su snažni. Postoji potreba za mnogo više istraživanja o ishodima probira, prihvatljivosti, učinkovitosti i učinkovitim intervencijama u promjeni kliničke prakse. Liječnici obiteljske medicine trebaju biti educirani razumijevanjem rodni pitanja u društvu, utjecaja rodne neravnopravnosti na zdravlje i dinamike problema obiteljskog nasilja kako bi bili u boljoj poziciji da odgovore na problem, razumiju mogućnosti i ograničenja svoje uloge i prilagoditi svoju praksu novim znanstvenim dokazima. Socioekonomske nejednakosti postale su glavni dio medicinskog učenja.

6.2. Razlika između kvalitete i nasilja u bračnim odnosima

Intimni odnosi povezani su s ključnim aspektima u ljudskim životima, stoga mogu biti zdravi za one koji su uključeni ili mogu uzrokovati emocionalnu, psihičku, pa čak i fizičku štetu, u slučaju nefunkcionalne veze. Počevši od druge polovice dvadesetog stoljeća, istraživanja o braku su se intenzivirala, s obzirom na potrebu razumijevanja dinamike bračnog funkcioniranja, vrednovanja aspekata vezanih uz

odnose koji pružaju zadovoljstvo parovima do odnosa koji generiraju nasilje i zdravstvene opasnosti.

Budući da bračno zadovoljstvo uključuje teške i subjektivne analize, primjećuje se zabuna u vezi s upotrebom izraza koji se uočavaju u literaturi, s kvalitetom i bračnim zadovoljstvom koji se često koriste kao sinonimi. Budući da postoje različiti koncepti, koncept koji predlaže Mosmann, Wagner i Féres-Sheep (2006.) korištena je u njihovom istraživanju, pri čemu se bračna kvaliteta shvaća kao višedimenzionalna, pri čemu se bračno zadovoljstvo ili sreća smatraju jednom od njezinih dimenzija. Autori su otkrili da je percepcija bračne kvalitete povezana s tri dimenzije [30].

- osobnim resursima supružnika, tj. razine obrazovanja, aspekti osobnosti, obiteljska iskustva i drugo
- kontekst supružnika, tj. stresori, koji mogu biti povezani s bolešću, financijskim poteškoćama
- adaptivni procesi, odnosno sposobnost suočavanja s poteškoćama s kojima se supružnici susreću i prilagođavanja njima.

Kvalitetu braka možemo shvatiti kao sveobuhvatna zajednica, budući da veze parovi mogu ocijeniti dobrima s obzirom na kvalitetu veze, iako osoba nije zadovoljna, jer postoje druge dimenzije koje čine kvalitetu braka. Zadovoljstvo se može shvatiti kao subjektivna procjena veze, rezultat dobiven nakon usporedbe njihovog bračnog života s očekivanjima od braka, proizašlim iz ranih iskustava te društvenih i kulturnih pitanja.

Iz ove perspektive može se smatrati da je zadovoljstvo povezano sa svjesnim i nesvjesnim aspektima, kao i aspektima okoline i aspektima konteksta u koji su supružnici integrirani. Moguće je misliti da neki čimbenici, kao što su emocionalna bliskost, komunikacija, strategije rješavanja sukoba, zajedničke vrijednosti i vjerska uvjerenja mogu biti povezani s povećanjem ili smanjenjem zadovoljstva u vezi [31].

Davanje izjava i procjena razine bračne kvalitete je složeno, posebice kada se supružnika shvaća sustavno jer supružnici su integrirani u različite razine drugih odnosa i psihosocijalnih konteksta koji će biti prisutni u konstituciji odnosa. Svaki partner u brak unosi karakteristike svoje individualnosti, a zbrojem tih karakteristika stvara se bračni identitet novog para.

Parovi s višim razinama funkcionalnosti teoretski su pokazali stabilne karakteristike, slične ukuse, zajedničke interese i projekte, a njihove različitosti obogaćuju vezu. Međutim, kada se uoče nedostaci, primjerice u druženju, komunikaciji ili zajedničkom planiranju, dolazi do sukoba o kojima treba pregovarati. Bračne nesuglasice, bilo emocionalne, seksualne ili ekonomske, mogu rezultirati visokim razinama bračnih sukoba. Međutim, važno je istaknuti da bračna funkcionalnost nije povezana s postojanjem ili nepostojanjem sukoba, već s načinom na koji ih parovi rješavaju [29]. Agresija i napadi su neadekvatne strategije rješavanja sukoba koje često koriste disfunkcionalni parovi. Trenutačno, literatura pokazuje da se, među međuljudskim nasiljem, nasilje od strane intimnog partnera smatra jednim od glavnih globalnih zdravstvenih problema.

Nasilni odnos ima tendenciju biti štetan, ne samo za supružnike, već i za druge ljude u njihovoj obitelji i društvenim krugovima. Svaki par ima različite karakteristike, a obiteljsko nasilje se ne može vrednovati bez razmatranja situacijskih i demografskih aspekata.

Što se tiče studija o nasilju u braku, prevladava stav da postoji rodna asimetrija. To se može smatrati odrazom feminističkog pokreta koji je osudio zlostavljanje i maltretiranje žena od strane njihovih intimnih partnera. Uobičajeno je pronaći autore koji se zalažu za žene, u jednostranom pogledu koji žene stavlja u ulogu žrtve. S druge strane, psiholozi i obiteljski sociolozi proučavaju nasilje u paru ili nasilje kao interakcijski proces [28].

Nasilje se karakterizira kao dinamična radnja koju konstruiraju supružnici, koji su suautori bračnog funkcioniranja. Nagomilavanje sukoba koje par nije riješio postalo je ciklički proces, pogodujući nesuglasticama koje su se kasnije vraćale na jači način. Osim toga, mnogi parovi nisu prepoznali da strategije korištene u pokušaju rješavanja bračnih sukoba uključuju oblike fizičkog, a posebice psihičkog nasilja. Svi ovi podaci ukazuju na važnost relacijske evaluacije nasilnog para za planiranje intervencija koje će se provoditi s tim parovima, pod pretpostavkom da do nasilja dolazi zbog dinamike koja je među njima uspostavljena [32].

Odnosi temeljeni na nekom obliku nasilja mogu ugroziti razinu kvalitete bračnog odnosa. Također je potrebno istaknuti da iako neki autori navode da na

zadovoljstvo vezom utječe obiteljsko nasilje nije isključena mogućnost pojave nasilja kao posljedice nezadovoljstva odnosom.

S druge strane, studije su pokazale da nasilje od strane intimnog partnera neće nužno rezultirati smanjenom kvalitetom braka. Osim toga, žene koje su koristile neki oblik agresije u vezi imale su tendenciju prijavljivati manje nezadovoljstva u braku od onih koje su agresiju doživljavale kao jednostranu. Neki se ljudi smatraju relativno zadovoljnima svojom vezom, iako je to bila nasilna veza, dok su drugi naveli manje zadovoljstvo i da je nasilje oblik samozaštite [33]. Opet je bilo očito da razine zadovoljstva mogu postojati u nasilnoj vezi, što je uključivalo i činjenicu da se agresija ne shvaća uvijek ozbiljno.

Postojanje razlika u razinama zadovoljstva između muškaraca i žena u nasilnoj vezi muškarci su prijavili manje nezadovoljstva, dok su se žene osjećale više pogođene nasilnim vezama i prijavile su nižu razinu kvalitete braka. Literatura navodi da bi muškarcima bilo lakše održavati odnos pun ljubavi s agresivnim ženama, dok bi suprotno bilo teže. Društveno je prihvatljivo da žene zauzimaju slabu poziciju, ulogu žrtve, ulogu koja se ne razumije ako je obavljaju muškarci.

6.3. Uloga magistre sestrinstva u prevenciji i edukaciji kod nasilja nad muškarcima

Magistre sestrinstva imaju ključnu ulogu u prevenciji i edukaciji nasilja nad muškarcima, kao i u pružanju podrške žrtvama. Njihova uloga se može širiti na nekoliko nivoa kako bi se efikasno nosili s ovim problemom. Magistre sestrinstva mogu biti lideri u provođenju edukacija i osvještavanja o nasilju nad muškarcima. Mogu voditi edukativne programe, radionice i kampanje kako bi podigli svijest o ovom problemu među zdravstvenim djelatnicima, studentima, i širom zajednice [34].

Rano prepoznavanje i intervencija je jedna od najvažnijih uloga magistri sestrinstva jer su one educirane da prepoznaju znakove fizičkog i emocionalnog zlostavljanja. U zdravstvenim ustanovama, mogu odigrati ključnu ulogu u ranoj identifikaciji muških žrtava nasilja u pružanju hitne medicinske i emocionalne podrške.

Magistre sestrinstva mogu raditi u okviru timova za podršku žrtvama nasilja, pružajući im informacije o pravima i pravnoj zaštiti. Mogu također surađivati sa pravosudnim organima kako bi osigurale da žrtve muškog zlostavljanja imaju pristup zakonskim sredstvima zaštite [35]. Pružanje emocionalne podrške žrtvama je ključno. Magistre sestrinstva mogu pružiti savjetovanje žrtvama ženskog zlostavljanja kako bi im pomogle nositi se sa trauma i stresom.

Rad na prevenciji ponovnog nasilja je važan dio uloge magistre sestrinstva. To uključuje razvijanje sigurnih planova izlaska iz nasilnih odnosa i osiguravanje dugoročne podrške i resursa za žrtve. Također, rad sa nasilnicima kako bi identificirale i promijenile nasilne obrasce ponašanja. Ovo može biti ključno u prevenciji novih slučajeva nasilja.

Magistre sestrinstva mogu imati ulogu zagovornika u borbi protiv nasilja nad muškarcima. Mogu surađivati sa organizacijama i vlastima kako bi promovirale politike i resurse usmjerene na ovu problematiku. U radu s muškim žrtvama nasilja, magistre sestrinstva često surađuju sa drugim profesionalcima, uključujući psihijatre, socijalne radnike i pravosudne organe. Ova multidisciplinarna suradnja je ključna za osiguravanje sveobuhvatne podrške [34].

Magistre sestrinstva imaju ključnu ulogu u pružanju podrške i prevenciji nasilja nad muškarcima. Njihova educiranost, stručnost i empatija čine ih neprocjenjivim resursom u radu sa žrtvama i unapređenju društvene svijesti o ovom važnom problemu.

7. Istraživački dio rada

7.1. Cilj i hipoteze istraživanja

Cilj ovog istraživanja bio je ispitati stavove građana o nasilju žena nad muškarcima te ispitati učestalost nasilja žena nad muškarcima.

Postavljene hipoteze:

- sram je statistički značajno utjecao na ne prijavljivanje nasilja žena nad muškarcima,
- ljubomora je statistički značajno najčešći razlog nasilja žena nad muškarcima,
- satistički je značajno da nasilje žena nad muškarcima ostavlja na njih psihološke i fizičke posljedice.

7.2. Metode istraživanja

7.2.1. Postupak istraživanja

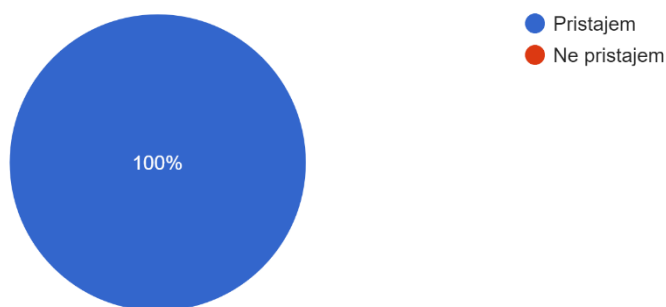
Prikazani podatci su prikupljeni putem anonimne ankete koja je izrađena samo u svrhu izrade ovog diplomskog rada te su podatci prikupljeni u razdoblju od ožujka do travnja 2023. godine. Anketa je distribuirana u on line obliku te je bila na dobrovoljnoj bazi. Svaki ispitanik je dao pristanak na sudjelovanje. Anketni upitnik se sastojao od 24 pitanja zatvorenog tipa od čega su prva tri pitanja bila sociodemografski podatci.

7.2.2. Ispitanici

Ispitanici su bili građani Republike Hrvatske koji imaju dostupnost interneta kako bi ispunili on line anketu. U istraživanju je bilo ukupno 200 ispitanika oba spola.

7.3. Rezultati istraživanja – statistička analiza

Analizom dobivenih podataka u istraživanju je sudjelovalo ukupno 200 ispitanika oba spola. U istraživanju je sudjelovalo ukupno 200 ispitanika. Svaki ispitanik je dao pristanak na sudjelovanje u istraživanju kako je prikazano na Slika 7.1.

Slika 7.1. Prikaz informiranog pristanka

[Izvor: autor N.P.]

		N	%
Spol	M	29	14,5
	Ž	170	85
	Ne želim odgovoriti	1	0,5
Dob	20 – 35	99	49,5
	35 – 50	79	39,5
	50 i više godina	22	11

Tablica 7.1. Prikaz sociodemografskih karakteristika ispitanika

[Izvor: autor N.P.]

Analizom dobivenih podataka vidljivo je da je u istraživanju sudjelovalo 85% žena i 14,5% muškaraca. Vezano za dob većina ispitanika, njih 49,5% bila je u dobi

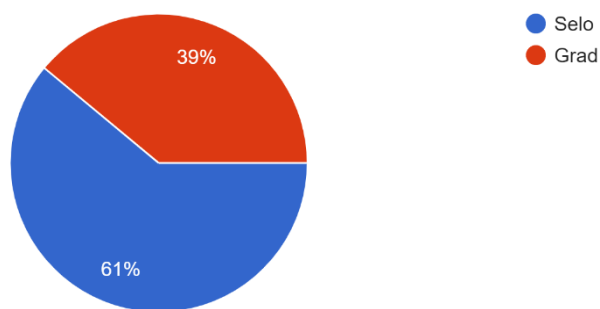
od 20 do 35 godina starosti, 39,5% ispitanika je bilo u dobi od 35 do 50 godina starosti te najmanje ispitanik je bilo u dobi od 50 godina i više, njih 11% ispitanih.

Spol/Dob	E (očekivani brojevi)	χ^2
M 20 – 35	69,21	63,67
M 35 – 50	54,55	
M 50 i više	7,59	
Ž 20 – 35	130,79	
Ž 35 – 50	103,45	
Ž 50 i više	14,41	

Tablica 7.2. Prikaz H_i – kvadrat rezultata spola u odnosu na dob

[Izvor: autor N.P.]

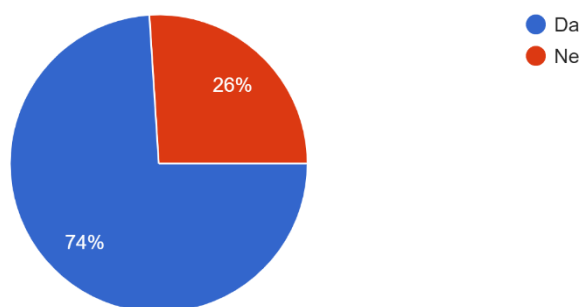
Koristeći H_i – kvadrat test za podatke vezane za spol i dob kako je prikazano u Tablici 7.2., gdje je $p < 0,05$, dobivenim rezultatima može se zaključiti da postoji statistički značajna razlika vezana učestalost određene dobne skupine prema spolu.

Slika 7.2. Prikaz distribucije prema mjestu stanovanja

[Izvor: autor N.P.]

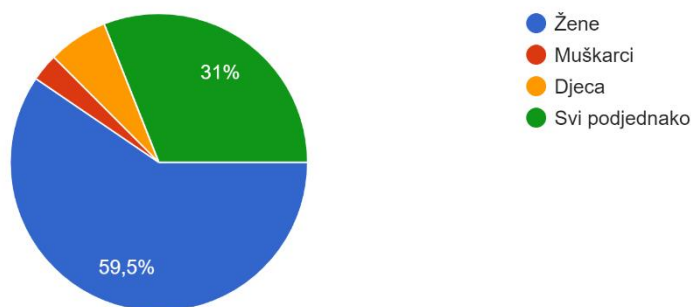
Slika 7.2. Prikazuje karakteristike ispitanika s obzirom na mjesto stanovanja. Vidljivo je da većina ispitanika, njih 61% živi na selu, a 39% ispitanika živi u gradu.

Slika 7.3. Prikaz distribucije odgovora prema pitanju: „Prema Vašoj procjeni, mislite li da u Vašoj blizini ima obiteljskog nasilja?“

[Izvor: autor N.P.]

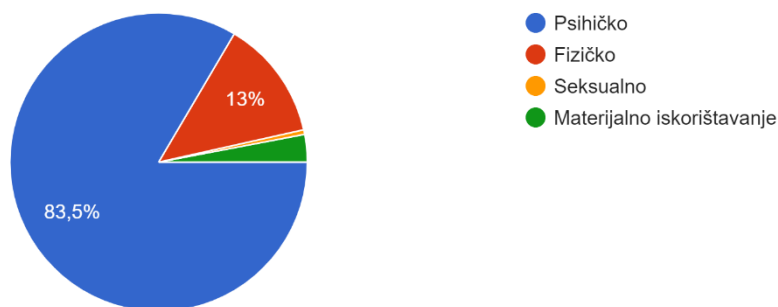
Analizom dobivenih podataka kako je prikazano na Slika 7.3. vezano za distribuciju odgovora na pitanje o prisutnosti obiteljskog nasilja u blizini ispitanika, većina ih je odgovorila potvrdno, njih 74%, dok je 26% odgovorilo da prema njihovoj procjeni nema u blizini obiteljskog nasilja.

Slika 7.4. Prikaz distribucije odgovora na pitanje: „Tko su najčešće žrtve nasilja u obitelji?“

[Izvor: autor N.P.]

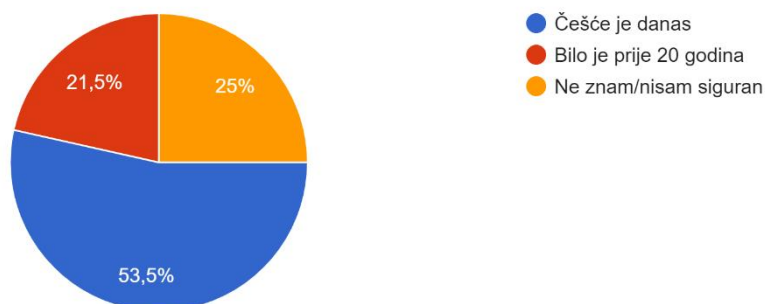
Distribucijom dobivenih odgovora kroz mišljenje ispitanika koje su najčešće žrtve nasilja u obitelji, većina ispitanika navodi da su to žene, njih 59,5%, 31% ispitanika misli da su svi podjednako, 6,5% ispitanika misli da su to djeca, dok samo 3% ispitanika misli da su muškarci najčešće žrtve nasilja kako je prikazano na Slika 7.4.

Slika 7.5. Prikaz distribucije odgovora na pitanje: „Prema Vašim zapažanjima iz neposredne okoline u kojoj živite ili radite koji su tipovi nasilja u obitelji najzastupljeniji?“

[Izvor: autor N.P.]

Distribucijom dobivenih odgovora kroz zapažanje ispitanika iz neposredne okoline u kojoj žive ili rade koji su tipovi nasilja u obitelji najzastupljeniji, većina ispitanika, njih 83,5% navodi psihičko nasilje, 13% ispitanika navodi fizičko nasilje, 3% navodi materijalno iskorištavanje dok samo 0,5% ispitanika navodi seksualno nasilje u obitelji kako je prikazano na Slika 7.5.

Slika 7.6. Prikaz distribucije odgovora na pitanje: „Smatrate li da je nasilje češće danas ili je bilo prije 20 godina?“

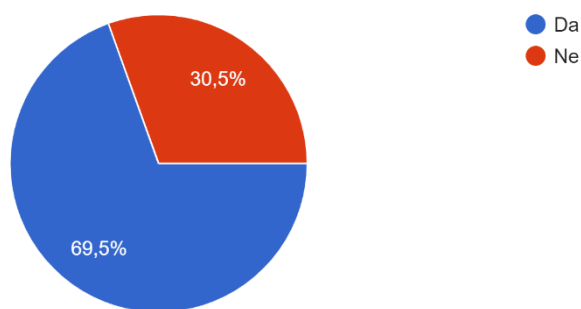
[Izvor: autor N.P.]

Analizom dobivenih odgovora dobiveni su rezultati mišljenja ispitanika vezanih za učestalost nasilja danas i prije 20 godina, 53,3% ispitanika smatra da je češće danas, 25% ispitanika smatra da nisu sigurni dok 21,5% ispitanika smatra da ga je bilo i prije 20 godina kako je prikazano u Slika 7.6.

Odgovori	N	%
Pokušavam ga spriječiti	139	69,5
Prijavim nasilje	23	11,5
Ništa, to nije moja stvar	29	13
Prijavim nasilje	4	3,5
Pružanje podrške zlostavljanoj osobi	2	1
Nisam se našao/la u takvoj situaciji	1	0,5
Potičem zlostavljanu osobu da prijavi nasilje	1	0,5
Pružam podršku zlostavljanoj osobi	1	0,5

Tablica 7.3. Prikaz odgovora na pitanje: „Kako Vi najčešće reagirate kada primijetite nasilje?“

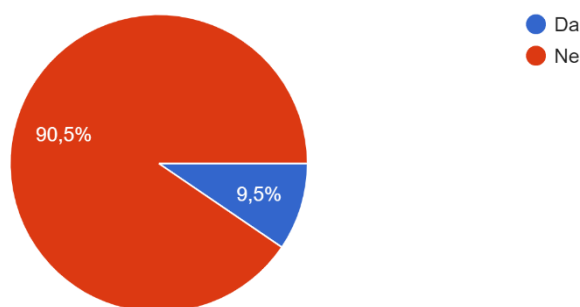
[Izvor: autor N.P.]

Slika 7.7. Prikaz distribucije odgovora na pitanje: „Koristite li u nekim konfliktnim obiteljskim situacijama psovke?“

[Izvor: autor N.P.]

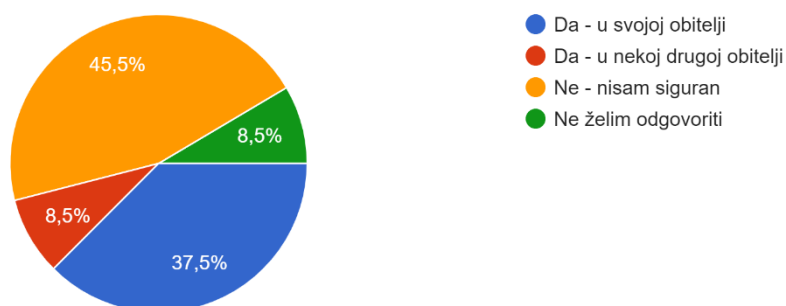
Analizom dobivenih podataka kroz pitanje da li ispitanici koriste psovke u nekim konfliktnim obiteljskim situacijama većina ispitanika navodi da koristi, njih 69,5% dok 30,5% ispitanika navodi da ne koristi psovke kako je prikazano u Slika 7.7.

Slika 7.8. Prikaz distribucije odgovora na pitanje: „Koristite li u nekim konfliktnim obiteljskim situacijama tjelesno nasilje?“

[Izvor: autor N.P.]

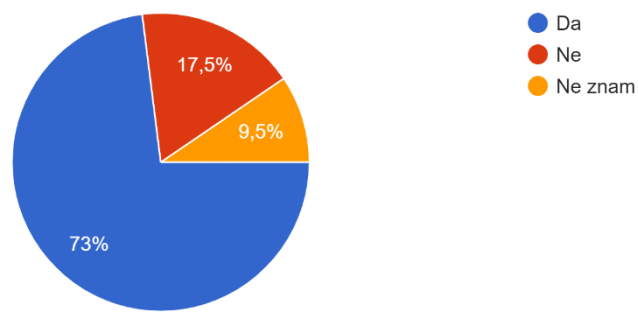
Distribucijom dobivenih podataka vezanih za korištenje tjelesnog nasilja u određenim konfliktnim obiteljskim situacijama većina ispitanika navodi da ne koristi, njih 90,5% dok njih 9,5% navodi da koristi tjelesno nasilje kako je prikazano na Slika 7.8.

Slika 7.9. Prikaz distribucije odgovora na pitanje: „Jeste li ikada bili prisutni/sudjelovali u obiteljskom nasilju kao žrtva ili počinitelj?“

[Izvor: autor N.P.]

Distribucijom odgovora kroz pitanje da li su ispitanici bili prisutni ili sudjelovali u obiteljskom nasilju kao žrtva ili počinitelj, 37,5% ispitanika navodi da je u svojoj obitelji, 45,5% ispitanika navodi da nije siguran/na, 8,5% ispitanika navodi da je, ali u nekoj drugoj obitelji te 8,5% ispitanika ne želi odgovoriti kako je prikazano na Slika 7.9.

Slika 7.10. Prikaz distribucije odgovora na pitanje: „Smatrate li da je u društvu još uvijek sramotno razgovarati o nasilju u obitelji?“

[Izvor: autor N.P.]

Distribucijom dobivenih podataka kroz pitanje da li ispitanici smatraju da je u društvu još uvijek sramotno razgovarati o nasilju većina ispitanika odgovara potvrdno, njih 73%, 17% ispitanika navodi da nije dok 9,5% ispitanika navodi da ne zna kako je prikazano na Slika 7.10.

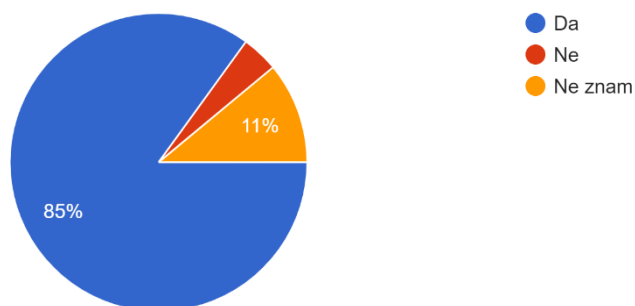
Odgovori	N	%
Ljubomora	97	48,5
Osveta	18	9
Samoobrana	23	11,5
Iživljavanje	26	13
Financijski razlozi	16	8
Neslaganje oko odgoja djece	20	10

Tablica 7.4. Prikaz odgovora na pitanje: „Što smatrate da je najčešći motiv nasilja žene nad muškarcem?“

[Izvor: autor N.P.]

Analizom dobivenih podataka kroz pitanje što ispitanici smatraju najčešćim motivom nasilja žena nad muškarcima ispitanici su imali mogućnost višestrukog odgovora te je većina ispitanika navela ljubomoru, njih 48,5%, njih 9% navodi osvetu, 11,5% ispitanika navodi samoobranu, 13% ispitanika izživljavanje, 8% ispitanika financijski razlozi, 10% ispitanika neslaganje oko odgoja djece kao najčešće motive kako je prikazano u Tablici 7.4.

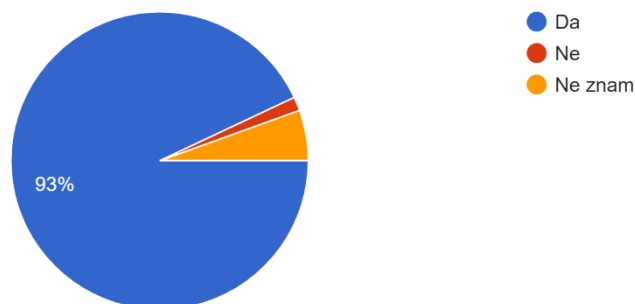

Slika 7.11. Prikaz distribucije odgovora na pitanje: „Smatrate li da nasilje nad muškarcima, od strane žena, na njih ostavlja fizičke i psihološke posljedice?“

[Izvor: autor N.P.]

Analizom dobivenih odgovora kroz pitanje vezano za nasilje nad muškarcima od strane žena, na njih ostavlja fizičke i psihološke posljedice, većina ispitanika navodi da da, njih 85%, 11% ispitanika navodi ne kao odgovor, dok njih 11% ispitanika navodi da ne zna kako je navedeno na Slika 7.11.

Slika 7.12. Prikaz distribucije odgovora na pitanje: „Smatrate li da nasilje žena nad muškarcima ostavlja posljedice na djecu?“

[Izvor: autor N.P.]

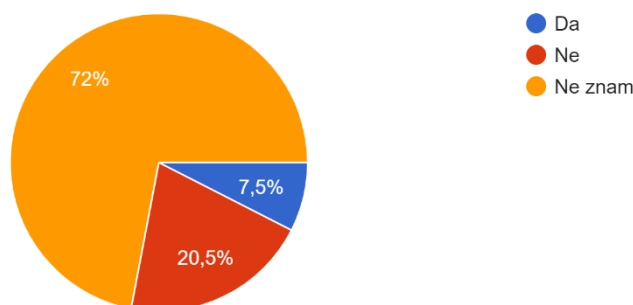
Analizom dobivenih podataka kroz pitanje da li nasilje od strane žena prema muškarcima ostavlja posljedice na djecu, većina ispitanika, njih 93% navodi da ostavlja, 1,5% ispitanika navodi da ne ostavlja dok 5,5% ispitanika navodi da ne zna kako je navedeno u Slika 7.12.

Odgovori	N	%
Zbog srama	141	70,5
Ne shvaćaju to ozbiljno	14	7
Misle da nasilje nije moguće od strane žena	19	9,5
Zbog kulturoloških i/ili vjerskih uvjerenja	11	5,5
Ne znam	15	7,5

Tablica 7.5. Prikaz distribucije odgovora na pitanje: „Zašto muškarci ne prijavljuju nasilje jednako kao žene?“

[Izvor: autor N.P.]

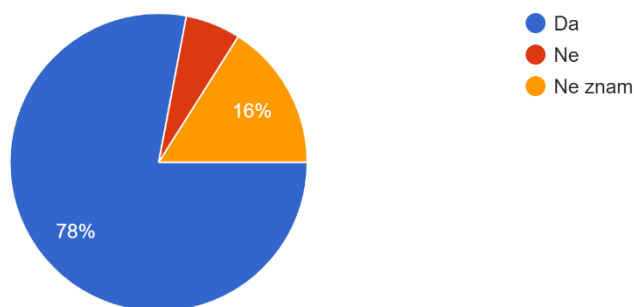
Analizom distribucije odgovora kroz pitanje zašto muškarci ne prijavljuju nasilje jednako kao žene, većina ispitanika smatra da je to zbog osjećaja srama, njih 70,5%, 7% ispitanika smatra da je to jer to ne shvaćaju ozbiljno, 9,5% ispitanika smatra da nasilje nije moguće od strane žena, 5,5% ispitanika ne prijavljuje zbog kulturoloških i/ili vjerskih uvjerenja te 7,5% ispitanika navodi da ne zna kako je prikazano u Tablici 8.8.

Slika 7.13. Prikaz distribucije odgovora na pitanje: „Postoje li sigurne kuće u Republici Hrvatskoj za muškarce?“

[Izvor: autor N.P.]

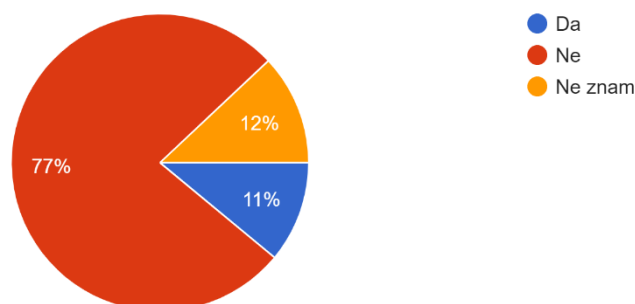
Distribucijom dobivenih podataka kroz pitanje da li postoje sigurne kuće za muškarce u Republici Hrvatskoj, velika većina ispitanika navodi da ne zna, njih 72%, 20,5% ispitanika navodi da ne postoje dok 7,5% ispitanika navodi da postoje kako je prikazano na Slika 7.13.

Slika 7.14. Prikaz distribucije odgovora na pitanje: „Smatrate li da bi trebale postojati sigurne kuće i za muškarce u Republici Hrvatskoj?“

[Izvor: autor N.P.]

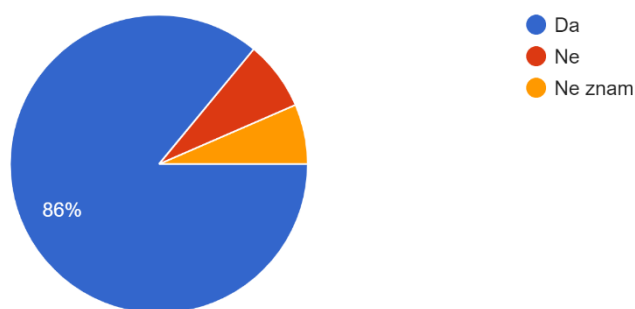
Analizom dobivenih podataka kroz pitanje da li ispitanici smatraju da trebaju postojati sigurne kuće za muškarce u Republici Hrvatskoj, većina ispitanika smatra da trebaju njih 78%, 16% ispitanika navodi da ne zna dok 6% ispitanika navodi da ne trebaju postojati takva vrsta sigurnih kuća kako je prikazano na Slika 7.14.

Slika 7.15. Prikaz distribucije odgovora na pitanje: „Smatrate li da su kazne primjerene za počinitelje nasilja u obitelji?“

[Izvor: autor N.P.]

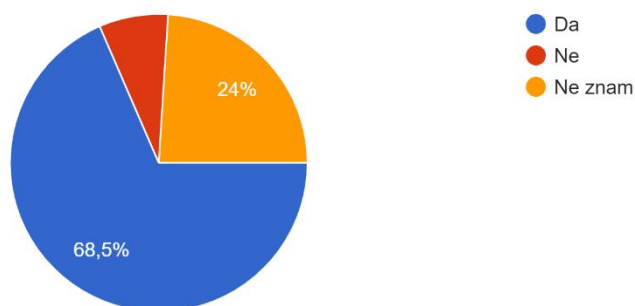
Distribucijom dobivenih podataka kroz pitanje da li su kazne primjerene za počinitelje nasilja u obitelji, većina ispitanik navodi da nisu, njih 77%, 12% ispitanika smatra da ne zna dok 11% ispitanika smatra da jesu kako je prikazano na Slika 7.15.

Slika 7.16. Prikaz distribucije odgovora na pitanje: „Smatrate li da je zakonska obaveza zdravstvenog djelatnika da prijavi nasilje?“

[Izvor: autor N.P.]

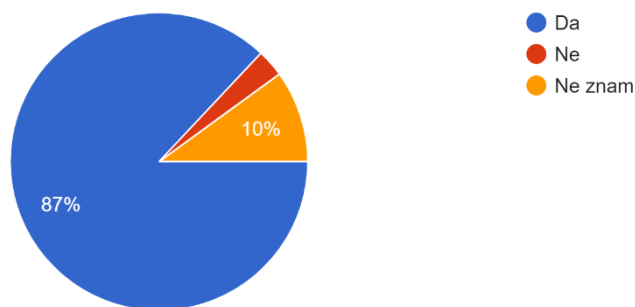
Distribucijom dobivenih podataka kroz pitanje da li ispitanici smatraju da je zakonska obaveza zdravstvenog djelatnika da prijavi nasilje, većina ispitanika smatra da je, njih 86%, 7,5% ispitanika smatra da nije dok 6,5% ispitanika navodi da ne zna kako je prikazano na Slika 7.16.

Slika 7.17. Prikaz distribucije dogovora na pitanje: „Smatrate li da stručnjaci iz socijalne skrbi, pravosuđa, policije i udruga znaju vrlo malo o nasilju žena nad muškarcima?“

[Izvor: autor N.P.]

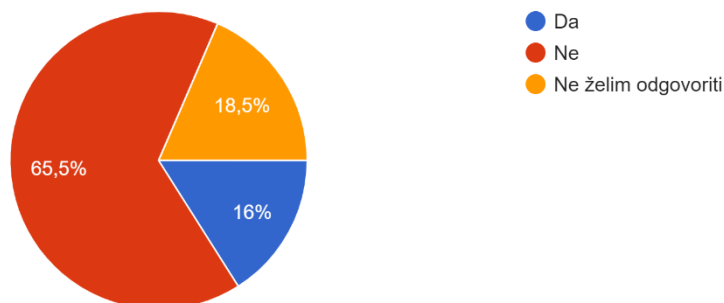
Analizom dobivenih podataka kroz pitanje da li stručnjaci iz socijalne skrbi, pravosuđa, policije i udruga znaju vrlo malo o nasilju žena nad muškarcima, 68,5% ispitanika smatra da zna, 24% ispitanika smatra da ne dok 7,5% ispitanika smatra da ne zna kako je prikazano na Slika 7.17.

Slika 7.18. Prikaz distribucije odgovora na pitanje: „Smatrate li da je potrebno poraditi na osposobljavanju osoblja za prepoznavanje i procjenu nasilja žena nad muškarcima?“

[Izvor: autor N.P.]

Analizom dobivenih podataka kroz pitanje da li ispitanici smatraju da bi trebalo poraditi na osposobljavanju osoblja za prepoznavanje i procjenu nasilja žena nad muškarcima, većina ispitanika smatra da treba, njih 86%, smatra da treba, 10% ispitanih ne zna, dok 3% ispitanik smatra da nije potrebno kako je prikazano na Slika 7.18.

Slika 7.19. Prikaz distribucije odgovora na pitanje: „Smatrate li se Vi žrtvom nasilja (partnera/ice ili druge bliske osobe)?“

[Izvor: autor N.P.]

Analizom dobivenih podataka kroz pitanje da li se ispitanici smatraju žrtvama nasilja od strane partnera/ice ili druge bliske osobe, većina ispitanika navodi da ne, njih 65,5%, 18,5% ispitanika navodi da ne želi odgovoriti dok 16% ispitanika navodi da su žrtve nasilja kako je prikazano na Slika 7.19.

8. Rasprava

Razumijevanje i analiza stavova i mišljenja građana ključni su za proučavanje složenih društvenih fenomena kao što je nasilje nad ženama i muškarcima. Iako su mnoge studije usmjerene na nasilje prema ženama, manje se pažnje posvećuje nasilju prema muškarcima. U ovoj raspravi istražujemo razlike u stavovima i mišljenjima građana o nasilju nad ženama i muškarcima te raspravljamo o učestalosti nasilja žena nad muškarcima.

Stavovi i mišljenja građana o nasilju temelje se na kulturnim, socijalnim i obrazovnim utjecajima. Tradicionalno društvo često može oblikovati uvjerenja o ulogama spolova i pripisivati muškarcima status dominacije. Stavovi prema nasilju žena obično su negativni i osuđujući, no percepcije nasilja nad muškarcima često se razlikuju. Neke studije ukazuju na to da se nasilje prema muškarcima često umanjuje ili se smatra manje ozbiljnim [36]. Ovakve percepcije mogu proizaći iz stereotipa o muškosti i pretpostavki da muškarci uvijek posjeduju fizičku snagu i otpornost. S druge strane, promjene u društvenim normama i sve veća osviještenost doprinose povećanju empatije i osude nasilja nad oba spola.

Nasilje žena nad muškarcima često se zanemaruje ili minimizira u javnoj percepciji i istraživanjima. Međutim, postoje podaci koji sugeriraju da nasilje nad muškarcima nije zanemarivo. Nasilje može biti emocionalno, verbalno ili čak fizičko. Kao i kod nasilja prema ženama, razlozi za nasilje nad muškarcima složeni su i uključuju faktore kao što su ekonomska ovisnost, emocionalna manipulacija i društveni pritisak. Unatoč tome što su rjeđi slučajevi nasilja nad muškarcima, njihova ozbiljnost i utjecaj na žrtve ne smiju se zanemariti.

U našem istraživanju sudjelovalo je ukupno 200 ispitanika oba spola od čega je veći postotak bio ženskog spola, njih 85% dok je muškog spola bilo te 14,5%. Dob ispitanika je u većem postotku bila od 20 do 35 godina starosti te 39,5% u dobi od 35 do 50 godina starosti. Potvrđena je statistički značajna razlika za dob od 20 do 35 godina starosti kod ženskog spola. Većina ispitanika kao mjesto stanovanja navodi selo, njih 61% te 74% ispitanika navodi da ima obiteljskog nasilja u njihovoj blizini. Stereotipno, rezultati su pokazali da 59,5% ispitanika navodi da su žene najčešće žrtve

nasilja čim povezujemo tezu da se o muškarcima kao žrtvama nasilja i dalje premalo govori.

Rana istraživanja koja su istraživala viktimizaciju muškaraca i žena u ulozi zlostavljača često su konstruirala nasilje žena unutar narativa samoobrane [37]. Tvrdilo se da je žena zlostavljač zaštitno jer se koristi instrumentalno za zaštitu sebe ili djeteta. Rani radovi su također sugerirali da nasilje i zlostavljanje koje su pretrpjeli muškarci žrtve zlostavljanja koje su počinile žene nije usporedivo s onim koje su doživjele ženske žrtve. Naknadna istraživanja pokazala su da, iako to može vrijediti u nekim okolnostima, to ne objašnjava svo nasilje koje žene čine nad svojim muškim partnerima. Doista, suvremeni izvještaji usvojili su terminologiju za ocrtavanje vrsta intimnog partnerskog nasilja (IPV-a) koji se promatraju unutar odnosa, npr. Recipročni i nerecipročni; simetrične i asimetrične, dvosmjerne i jednosmjerne. Pojmovi recipročan, dvosmjernan i simetričan općenito se odnose na odnose u kojima IPV čine oba partnera; dok se izrazi nerecipročno, jednosmjerno i asimetrično koriste kada samo jedan partner (muškarac ili žena) čini nasilje u njihovoj vezi [19]. Razvojem terminologije konsolidiraju se spoznaje da i muškarci i žene u istospolnim i suprotnospolnim vezama mogu biti žrtve, počinitelji ili oboje.

Milligan (2019) identificirala je slične probleme u svom američkom uzorku muških žrtava i Walker et al. (2019) u njihovom australskom uzorku [38]. Čini se da je dominantni narativ o muškarcima kao počiniteljima i ženama kao žrtvama stvorio kratkovidnost pri čemu su pojedinci koji se ne uklapaju u standardni narativ diskreditirani. Izolacija koju su sudionici prijavili nije bila samo funkcija kontrole koju koristi zlostavljač kako bi spriječio traženje pomoći, bila je to i odraz društveno-političkih i kulturnih sustava koji nenamjerno omogućuju izolaciju isključivanjem muškaraca iz medijskih kampanja, službi podrške i politike. Ova neželjena posljedica ima moć ojačati status nezaslužene muške žrtve i obespraviti žrtvu smanjenjem njihova društvenog kapitala. Istraživanja sa ženama žrtvama govore nam koliko je važan razvoj društvenog i društvenog kapitala u procesu oporavka. Unatoč dokazima da su najmanje trećina žrtava IPV-a muškarci, nedostatak usluga podrške dostupnih muškim žrtvama čini uključivanje i podršku iznimno izazovnim.

Nadalje, rezultati našeg istraživanja pokazuju da je psihičko nasilje najzastupljenije čak 83,5%. ispitanici navode da je nasilje češće danas u odnosu na

period prije 20 godina, za čak 53,5% što možemo objasniti da je zapravo problem što se prije 20 godina nedovoljno govorilo o toj vrsti nasilja u odnosu na danas. Ispitanici navode u većem postotku (69,5%) da kada primijete nasilje pokušavaju ga spriječiti, ali zabrinjava podatak da 13% ispitanika ne bi ništa poduzelo. Korištenje psovki kod konfliktnih situacije čak 69,5% ispitanika ih koristi. Gotovo svi ispitanici, njih 90,5% navodi da u konfliktnim obiteljskim situacijama na koristi tjelesno nasilje. Podatak dobiven kroz pitanje da li su ispitanici sudjelovali ili bili prisutni u obiteljskom nasilju, 54% ispitanika navodi da potvrdno što je poražavajući podatak, naročito u današnje vrijeme kada je dostupnost informacija i pravne zaštite dobro reguliran, ali sramota kao razlog šutnje o nasilju u obitelji 73% ispitanika odgovara potvrdno.

Ljubomora kao glavni čimbenik i motiv nasilja žena nad muškarcima pokazao je statistički značajnu razliku, gdje je dobiven podatak da 48,5% ispitanika upravo ljubomoru navodi kao najčešći motiv te time možemo potvrditi hipotezu da je ljubomora najčešći razlog nasilja žene nad muškarcem. Nastavno tome, 85% ispitanika smatra da to na muškarce kao žrtve ostavlja i fizičke i psihološke posljedice te se time može potvrditi hipoteza da nasilje ostavlja posljedice na muškarce kao žrtve bez obzira što muškarci slove kao jači spol.

Razlog zašto muškarci ne prijavljuju nasilje jednako kao žene ispitanici navode sram kao najčešći razlog, čak 70,5% ispitanika. Ispitanici navode da ne znaju da li u Republici Hrvatskoj postoji sigurne kuće, te 78% ispitanika smatra da bi takve kuće trebale postojati. Vezano za kazne za počinitelje 77% ispitanika smatra da nisu primjerene te da je zakonska obaveza zdravstvenog djelatnika da prijavi nasilje (86%). Znanje stručnjaka iz socijalne skrbi, pravosuđa, policije i udruga o nasilju žena nad muškarcima je nedostatan kako navodi 68,5% ispitanika. Velika većina ispitanika (87%) navodi da je potrebno poraditi na osposobljavanju osoba za prepoznavanje i procjenu nasilja žena nad muškarcima. Zaključno, 65,5% ispitanika smatra da nisu žrtve nasilja, dok čak 18,35% ispitanika ne želi odgovoriti.

Rasprava o razlikama u stavovima i mišljenjima opće populacije te učestalosti nasilja žena nad muškarcima naglašava važnost razumijevanja kompleksnih dinamika koje oblikuju te pojave. Potrebno je provoditi kontinuirana istraživanja i edukacije kako bi se promijenili negativni stereotipi i predrasude koji utječu na percepciju nasilja. Potrebno je aktivno raditi na osvješćivanju o nasilju nad oba spola ključno je

za stvaranje društva u kojem su svi građani zaštićeni i zajednički se bori protiv svih oblika nasilja, neovisno o spolu.

9. Zaključak

Ovim istraživanjem možemo zaključiti:

- sram se u većem postotku pokazao kao razlog neprijavlivanja nasilja žena nad muškarcima,
- ljubomora se u većem postotku navodila kao najčešći razlog nasilja žena nad muškarcima,
- nađena je statistički značajna razlika da nasilje od strane žena/partnerica nad muškarcima ostavlja na njih psihološke i fizičke posljedice.

Nasilje nad muškarcima od strane žena je ozbiljan društveni problem koji zahtjeva pažnju, osvješćivanje i rješenja. Iako se ovo pitanje često zanemaruje ili minimalizira, stvarnost je da su muškarci također žrtve partnerskog nasilja i da se suočavaju sa fizičkim, emocionalnim i psihičkim zlostavljanjem od strane svojih partnerica.

Osvješćavanje ovog problema zahtjeva sveobuhvatan pristup koji uključuje obrazovanje, zakonodavstvo, podršku i promociju rodne ravnopravnosti. Ključno je da društvo shvati da nasilje ne poznaje spol i da svaka žrtva, bez obzira na spol, zaslužuje zaštitu i podršku. Također je važno raditi na promociji inkluzivnih resursa i usluga za muške žrtve, kao i na obrazovanju o pravima i resursima dostupnim svim žrtvama nasilja.

Da bismo zaista stvorili društvo u kojem je nasilje neprihvatljivo i gdje svaka žrtva može računati na podršku i zaštitu, potrebno je promijeniti društvene norme, nadići predrasude i stigmatizaciju muških žrtava, i osigurati da pravosudni sistem bude pravedan i jednak za sve. Kao magistre sestrinstva možemo zajedničkim naporima raditi na prevenciji nasilja nad muškarcima od strane žena i stvaranju sigurnijeg društva za sve.

U Varaždinu, _____ 2023.

Potpis: _____

10. Literatura

- [1] Jerković S, Poredoš L. Nasilje nad muškarcima, Stručni članak, 2011.
- [2] Karlović D, Zoričić Z, Gale R, Agresija-biološki, psihološki, socijalni i kriminološki problemi, Socijalna psihijatrija, 2000;33 (2), 106-111
- [3] Schlack R, Rüdel J, Karger A, Hölling H. Körperliche und psychische Gewalterfahrungen in der deutschen Erwachsenenbevölkerung - Ergebnisse der Studie zur Gesundheit Erwachsener in Deutschland (DEGS1) Bundesgesundheitsbl . 2013; 56:755-764.
- [4] Bandura, A. Walters RH. Social learning and personality development. New York: Holt, Rinehart&Winst, 1963.
- [5] Poredoš L. Nasilje nad muškarcima u partnerskim vezama, Osijek, Filozofski fakultet, 2010, 105-106.
- [6] Hines D. A., Douglas, EM. Women's Use of Intimate Partner Violence against Men: Prevalence, Implications, and Consequences. Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma. 2009;18:572-586.
- [7] Mason A, Blankenship V. Power and affiliation motivation, stress, and abuse in intimate relationships. J Pers Soc Psychol. 1987;52(1):203-10.
- [8] Holtzworth – Munroe i sur. Relationship Violence by Women, 1999;39, 194-196
- [9] Hines DA, Malley-Morrison K. Psychological Effects of Partner Abuse Against Men: A Neglected Research Area. Psychology of Men & Masculinity. 2001;2(2). 75-85.
- [10] Jambrešić I. Nasilje u romantičnim odnosima [Završni rad]. Osijek: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Filozofski fakultet; 2016.

- [11] Fantuzzo JW, Lindquist CU. The effects of observing conjugal violence on children: A review and analysis of research methodology. *Journal of Family Violence*, 1989;4(1), 77–94
- [12] Campbell JC, Lewandowski LA. Mental and physical health effects of intimate partner violence on women and children. *Psychiatric Clinics of North America*, 1997;20(2), 353–374.
- [13] Machado A, Hines D, Matos M. Help-seeking and needs of male victims of intimate partner violence in Portugal. *Psychology of Men & Masculinity*, 2016;17(3), 255–264.
- [14] Glavaš M. Nasilje nad muškarcima u partnerskim vezama [Diplomski rad]. Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet; 2017.
- [15] Randle, Anne and Cynthia Ann Graham. “A review of the evidence on the effects of intimate partner violence on men.” *Psychology of Men and Masculinity* 2011;11:97-111.
- [16] Flynn CP. Relationship violence by women: Issues and implications. *Family Relations: An Interdisciplinary Journal of Applied Family Studies*, 1990;39(2), 194–198.
- [17] Brzank P, Hellbernd H. Psychische Konsequenzen von häuslicher Gewalt gegen Frauen. *Javni zdravstveni forum*. 2006; 49 :15-17.
- [18] Brajša P. *Brak i obitelj iz drugoga kuta*. Glas Koncila, Zagreb, 2009.
- [19] Schröder AS, Hertling S. Springer. Wien: Medizinische Versorgung von Opfern sexualisierter Gewalt In: Grassberger M, Yen K, Türk E (eds.): *Klinisch-forensische Medizin*; pp. 2013;357–366.
- [20] Dettmeyer R. *Medizin & Recht*. Berlin, Heidelberg Springer. *Medizinische Maßnahmen zum Zwecke der Beweissicherung*. 2006.

- [21] Debertin AS, Todt M. Umgang mit Verdachtsfällen auf sexuelle Gewalt Was muss der Frauenarzt wissen und wie sollte er handeln? *Gynäkologe*. 2018;51:249–252.
- [22] Grassberger M, Türk E, Yen K. Springer. *Klinisch-forensische Medizin Interdisziplinärer Praxisleitfaden für Ärzte, Pflegekräfte, Juristen und Betreuer von Gewaltopfern*; 2013;13:39–40.
- [23] Hellmann D, Blauert K. Häusliche Gewalt gegen Frauen in Deutschland. *SWS-Rundschau*. 2014;54:78–89.
- [24] Stanislawski N, Philipp KP, Bockholdt B. Untersuchungsstelle für Gewaltopfer am Institut für Rechtsmedizin der Universitätsmedizin Greifswald. *Z Rechtsmed*. 2014;24:258–262.
- [25] Mützel E, Helmreich C, Schick S, Saß M, Schöpfer J. Klinisch-forensische Versorgung von Gewaltopfern in Bayern. *Z Rechtsmed*. 2014;24:200–207.
- [26] Thureau S, Le Blanc-Louvry I, Thureau S, Gricourt C, Proust B. Conjugal violence: a comparison of violence against men by women and women by men. *J Forensic Leg Med*. 2015;31:42–46.
- [27] Spielberg P. Häusliche und sexualisierte Gewalt Ärzte oft erste Anlaufstelle. *Dtsch Arztebl*. 2019;116-2366. [
- [28] Carbone-López K, Kruttschnitt C, Macmillan R. Patterns of intimate partner violence and their associations with physical health, psychological distress, and substance use. *Public Health Rep*. 2006;121:382–392.
- [29] Carmo R, Grams A, Magalhães T. Men as victims of intimate partner violence. *J Forensic Leg Med*. 2011;18:335–359.
- [30] Schafer J, Caetano R, Clark CL. Rates of intimate partner violence in the United States. *Am J Public Health*. 1998;88:1702–1704.
- [31] Wang T, Parish WL, Laumann EO, Luo Y. Partner violence and sexual jealousy in China: a population-based survey. *Violence against women*. 2009;15:774–798.

- [32] Khalifeh H, Moran P, Borschmann R, et al. Domestic and sexual violence against patients with severe mental illness. *Psychol Med*. 2015;45:875–886.
- [33] Afifi TO, MacMillan H, Cox BJ, Asmundson GJG, Stein MB, Sareen J. Mental health correlates of intimate partner violence in marital relationships in a nationally representative sample of male and females. *J Interpers Violence*. 2009;24:1398–1417.
- [34] Mitra M, Mouradian VE, Foy MH, Pratt C. Prevalence and characteristics of sexual violence against men with disabilities. *Am J Prev Med*. 2016;50:311–317.
- [35] Archer J. Cross-cultural differences in physical aggression between partners: a social role analysis. *Pers Soc Psychol Rev*. 2006;10:133–153.
- [36] Morgan W, Wells M. “It’s deemed unmanly”: Men’s experiences of intimate partner violence (IPV). *Journal of Forensic Psychiatry Psychology*, 2016;27(3), 404-418.
- [37] Milligan M. The response of law enforcement in regards to intimate partner violence on male victims within heterosexual relationships [Doctoral dissertation]. University of West Georgia. 2019.
- [38] Walker A, Lyall K, Silva D, Craigie G, Mayshak R, Costa B, Hyder S, Bentley A. Male victims of female-perpetrated intimate partner violence, help-seeking, and reporting behaviors: A qualitative study. *Psychology of Men & Masculinities*, 2019;21(2), 213-223.

Popis tablica

Tablica 7.1. Prikaz sociodemografskih karakteristika ispitanika [Izvor: autor N.P.]	32
Tablica 7.2. Prikaz Hi – kvadrat rezultata spola u odnosu na dob [Izvor: autor N.P.]	33
Tablica 7.3. Prikaz odgovora na pitanje: „Kako Vi najčešće reagirate kada primijetite nasilje?“[Izvor: autor N.P.].....	36
Tablica 7.4. Prikaz odgovora na pitanje: „Što smatrate da je najčešći motiv nasilja žene nad muškarcem?“[Izvor: autor N.P.].....	38
Tablica 7.5. Prikaz distribucije odgovora na pitanje: „Zašto muškarci ne prijavljuju nasilje jednako kao žene?“ [Izvor: autor N.P.]	40

Popis Slika

Slika 1. Prikaz mrljaste opekotine na prednjem dijelu desnog ramena.....	5
Slika 2. Prugasta kožna krvarenja na desnom akromionu.....	6
Slika 7.1. Prikaz informiranog pristanka[Izvor: autor N.P.].....	32
Slika 7.2. Prikaz distribucije prema mjestu stanovanja[Izvor: autor N.P.].....	33
Slika 7.3. Prikaz distribucije odgovora prema pitanju: „Prema Vašoj procjeni, mislite li da u Vašoj blizini ima obiteljskog nasilja?“[Izvor: autor N.P.].....	34
Slika 7.4. Prikaz distribucije odgovora na pitanje: „Tko su najčešće žrtve nasilja u obitelji?“[Izvor: autor N.P.].....	34
Slika 7.5. Prikaz distribucije odgovora na pitanje: „Prema Vašim zapažanjima iz neposredne okoline u kojoj živite ili radite koji su tipovi nasilja u obitelji najzastupljeniji?“[Izvor: autor N.P.].....	35
Slika 7.6. Prikaz distribucije odgovora na pitanje: „Smatrate li da je nasilje češće danas ili je bilo prije 20 godina?“[Izvor: autor N.P.].....	35
Slika 7.7. Prikaz distribucije odgovora na pitanje: „Koristite li u nekim konfliktnim obiteljskim situacijama psovke?“ [Izvor: autor N.P.].....	36
Slika 7.8. Prikaz distribucije odgovora na pitanje: „Koristite li u nekim konfliktnim obiteljskim situacijama tjelesno nasilje?“[Izvor: autor N.P.].....	37
Slika 7.9. Prikaz distribucije odgovora na pitanje: „Jeste li ikada bili prisutni/sudjelovali u obiteljskom nasilju kao žrtva ili počinitelj?“[Izvor: autor N.P.].....	37
Slika 7.10. Prikaz distribucije odgovora na pitanje: „Smatrate li da je u društvu još uvijek sramotno razgovarati o nasilju u obitelji?“[Izvor: autor N.P.].....	38
Slika 7.11. Prikaz distribucije odgovora na pitanje: „Smatrate li da nasilje nad muškarcima, od strane žena, na njih ostavlja fizičke i psihološke posljedice?“[Izvor: autor N.P.].....	39
Slika 7.12. Prikaz distribucije odgovora na pitanje: „Smatrate li da nasilje žena nad muškarcima ostavlja posljedice na djecu?“[Izvor: autor N.P.].....	39
Slika 7.13. Prikaz distribucije odgovora na pitanje: „Postoje li sigurne kuće u Republici Hrvatskoj za muškarce?“[Izvor: autor N.P.].....	40

Slika 7.14. Prikaz distribucije odgovora na pitanje: „Smatrate li da bi trebale postojati sigurne kuće i za muškarce u Republici Hrvatskoj?“[Izvor: autor N.P.].....	41
Slika 7.15. Prikaz distribucije odgovora na pitanje: „Smatrate li da su kazne primjerene za počinitelje nasilja u obitelji?“[Izvor: autor N.P.].....	41
Slika 7.16. Prikaz distribucije odgovora na pitanje: „Smatrate li da je zakonska obveza zdravstvenog djelatnika da prijavi nasilje?“[Izvor: autor N.P.].....	42
Slika 7.17. Prikaz distribucije dogovora na pitanje: „Smatrate li da stručnjaci iz socijalne skrbi, pravosuđa, policije i udruga znaju vrlo malo o nasilju žena nad muškarcima?“[Izvor: autor N.P.].....	42
Slika 7.18. Prikaz distribucije odgovora na pitanje: „Smatrate li da je potrebno poraditi na osposobljavanju osoblja za prepoznavanje i procjenu nasilja žena nad muškarcima?“[Izvor: autor N.P.].....	43
Slika 7.19. Prikaz distribucije odgovora na pitanje: „Smatrate li se Vi žrtvom nasilja (partnera/ice ili druge bliske osobe)?“[Izvor: autor N.P.].....	43

Prilozi

Razlike u stavovima i mišljenjima građana te učestalosti nasilja žena nad muškarcima

Poštovani sudionici,
provodim istraživanje u svrhu izrade diplomskog rada na Odjelu Sestrinstvo,
Sveučilišta Sjever.

S obzirom na vrlo malo sličnih istraživanja cilj je ispitati mišljenje i iskustva
građana o učestalosti nasilja žena nad muškarcima na području Republike Hrvatske.

Sudjelovanje u istraživanju je anonimno i dobrovoljno.

Prikupljeni podaci će se analizirati i koristiti isključivo u istraživačke svrhe.
Procijenjeno vrijeme za ispunjavanje upitnika je 10 minuta. U bilo kojem trenutku
možete odustati. Molim da na pitanja odgovarate što iskrenije i pomognete mi u
izradi diplomskog rada.

Unaprijed zahvaljujem na izdvojenom vremenu.

Za dodatna pitanja, možete me kontaktirati na e-mail:

niplaftak@unin.hr

1. Pristajem/ ne pristajem na anketu

2. Vaš spol je?
  - žensko
  - muško
  - ne želim odgovoriti

3. Molim Vas navedite vašu životnu dob?
  - 20-35 god
  - 35-50 god
  - 50+ god

4. Vaše mjesto stanovanja je?
  - Selo
  - Grad

5. Prema Vašoj procjeni, mislite li da u Vašoj blizini ima obiteljskog nasilja?
  - Da
  - Ne

6. Tko su najčešće žrtve nasilja u obitelji?
  - Žene
  - Muškarci
  - Djeca
  - Svi podjednako

7. Prema Vašim zapažanjima iz neposredne okoline u kojoj živite ili radite koji su tipovi nasilja u obitelji najzastupljeniji?
  - Psihičko
  - Fizičko
  - seksualno
  - Materijalno iskorištavanje

8. Smatrate li da je nasilje češće danas ili je bilo prije 20 godina?
- češće je danas
  - Bilo je prije 20 godina
  - Ne znam/ nisam siguran/a
9. Kako Vi najčešće reagirate kada primijetite nasilje?
- Pokušam ga spriječiti
  - Prijavim
  - Ništa, to nije moja stvar
10. Koristite li u nekim konfliktnim obiteljskim situacijama psovke?
- Da
  - Ne
11. Koristite li u nekim konfliktnim obiteljskim situacijama tjelesno nasilje?
- Da
  - Ne
12. Jeste li ikada bili prisutni/sudjelovali u obiteljskom nasilju kao žrtva ili počinitelj?
- Da- u svojoj obitelji
  - Da- u nekoj drugoj obitelji
  - Ne – nisam siguran/a
  - Ne želim odgovoriti
13. Smatrate li da je u društvu još uvijek sramotno razgovarati o nasilju u obitelji?
- Da
  - Ne
  - Ne znam
14. Što smatrate da je najčešći motiv nasilja žene nad muškarcem?
- Ljubomora
  - Osveta

- Samoobrana
- Iživljavanje
- Financije
- Neslaganje oko odgoja djece
- Ostalo_____

15. Smatrate li da nasilje nad muškarcima, od strane žena, na njih ostavlja fizičke i psihološke posljedice?

- Da
- Ne
- Ne znam

16. Smatrate li da nasilje žena nad muškarcima ostavlja posljedice na djecu?

- Da
- Ne
- Ne znam

17. Zašto muškarci ne prijavljuju nasilje jednako kao i žene?

- Zbog srama
- Ne shvaćaju to ozbiljno
- Misle da nasilje nije moguće od strane žena
- Zbog kulturoloških i/ili vjerskih uvjerenja
- Muškarci nemaju emocije
- Ne znam

18. Postoje li sigurne kuće u Republici Hrvatskoj za muškarce?

- Da
- Ne
- Ne znam

19. Smatrate li da bi trebale postojati sigurne kuće i za muškarce u Republici Hrvatskoj?

- Da
- Ne
- Ne znam

20. Smatrate li da su kazne primjerene za počinitelje nasilja u obitelji?

- Da
- Ne
- Ne znam

21. Smatrate li da je zakonska obveza zdravstvenog djelatnika da prijavi nasilje?

- Da
- Ne
- Ne znam

22. Smatrate li da stručnjaci iz socijalne skrbi, pravosuđa, policije i udruga znaju vrlo malo o nasilju žena nad muškarcima?

- Da
- Ne
- Ne znam

23. Smatrate li da je potrebno poraditi na osposobljavanju osoblja za prepoznavanje i procjenu nasilja žena nad muškarcima?

- Da
- Ne
- Ne znam

24. Smatrate li se Vi žrtvom nasilja (partnera/ice ili druge bliske osobe)?

- Da
- Ne
- Ne želim odgovoriti

Sveučilište Sjever

IZJAVA O AUTORSTVU
I
SUGLASNOST ZA JAVNU OBJAVU

Završni/diplomski rad isključivo je autorsko djelo studenta koji je isti izradio te student odgovara za istinitost, izvornost i ispravnost teksta rada. U radu se ne smiju koristiti dijelovi tuđih radova (knjiga, članaka, doktorskih disertacija, magistarskih radova, izvora s interneta, i drugih izvora) bez navođenja izvora i autora navedenih radova. Svi dijelovi tuđih radova moraju biti pravilno navedeni i citirani. Dijelovi tuđih radova koji nisu pravilno citirani, smatraju se plagijatom, odnosno nezakonitim prisvajanjem tuđeg znanstvenog ili stručnoga rada. Sukladno navedenom studenti su dužni potpisati izjavu o autorstvu rada.

Ja, Nina Plaftak pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključiva autorica diplomskog rada pod naslovom *Razlike u stavovima i mišljenjima građana te učestalosti nasilja žena nad muškarcima* te da u navedenom radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova.

Studentica:
Nina Plaftak

(vlastoručni potpis)

Sukladno Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju završne/diplomske radove sveučilišta su dužna trajno objaviti na javnoj internetskoj bazi sveučilišne knjižnice u sastavu sveučilišta te kopirati u javnu internetsku bazu završnih/diplomskih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Završni radovi istovrsnih umjetničkih studija koji se realiziraju kroz umjetnička ostvarenja objavljuju se na odgovarajući način.

Ja, Nina Plaftak neopozivo izjavljujem da sam suglasna s javnom objavom diplomskog rada pod naslovom *Razlike u stavovima i mišljenjima građana te učestalosti nasilja žena nad muškarcima* čija sam autorica.

Studentica:
Nina Plaftak

(vlastoručni potpis)